

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διερεύνηση των γνώσεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις Πρώτες Βοήθειες – συστηματική ανασκόπηση»

Όνοματεπώνυμα φοιτητών:

ΑΤΙΑ ΜΠΛΕΡΙΝΑ, γη6942

ΓΚΕΟΡΓΚΙΕΒΑ ΣΟΝΙΑ, γη7063

ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, γη6936

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝΝΑ υποψήφια διδάκτωρ ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ, 2022

Περίληψη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Ο όρος Πρώτες Βοήθειες (ΠΒ) αναφέρεται στην άμεση παροχή φροντίδας που δίνεται στο θύμα εκείνη την στιγμή, στον τόπο του ατυχήματος, ώστε να διατηρηθεί στη ζωή και να αποφευχθούν καταστάσεις κρίσιμες για την ζωή του θύματος. Θα πρέπει με κάθε τρόπο να διασφαλίζεται η διατήρηση της ζωής του, η απαλοιφή από κάθε μορφής πόνο και η πρόληψη επιδείνωσης της υγείας του. Στον χώρο του σχολείου συμβαίνουν συχνά διάφορα ατυχήματα τα οποία απαιτούν την παροχή ΠΒ από τους εκπαιδευτικούς.

ΣΚΟΠΟΣ: Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή των γνώσεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΠΒ.

ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ: Για την συγγραφή της εργασίας διενεργήθηκε συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση για το χρονικό διάστημα των τελευταίων ετών (2015-2021) στην ελληνική και διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία (PubMed, Google Scholar, Scopus) ακολουθώντας τις βασικές αρχές αναζήτησης σύμφωνα με την χρήση συγκεκριμένων επιστημονικών όρων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Ακολουθήθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές της βάσης PRISMA - Preferred Reporting Items for Systematic Reviews. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 23 μελέτες οι οποίες τηρούσαν τα κριτήρια ένταξης και βρέθηκαν σε πλήρη μορφή ώστε να ενταχθούν στην ανασκόπηση (22 σε διεθνή περιοδικά, 1 σε ελληνικό περιοδικό).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να μην διαθέτουν επαρκείς γνώσεις σε ΠΒ, ενώ οι ελάχιστες γνώσεις που διαθέτουν έχουν δημιουργηθεί από τα ΜΜΕ και από επαγγελματίες υγείας. Το φύλο, η ηλικία και η επαγγελματική προϋπηρεσία φαίνεται να σχετίζονται σημαντικά με τον βαθμό γνώσεων των εκπαιδευτικών στις ΠΒ.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: Πρώτες Βοήθειες, εκπαιδευτικοί, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, γνώσεις εκπαιδευτικών.

Abstract

INTRODUCTION: The term “First Aid” refers to the immediate provision of help given to an accident victim, at the scene of the accident, aiming to keep the victim alive and avoid life threatening situations. The preservation of life, the elimination of all forms of pain and the prevention of health deterioration must be ensured in every way. Various accidents often occur on the school premises which require the provision of First Aid by teachers.

PURPOSE: The purpose of this study is to record the knowledge of primary school teachers in first aid.

MATERIAL-METHOD: In scope for this study, a systematic bibliographic review was carried out within the Greek and international scientific literature (PubMed, Google Scholar, Scopus) covering a period of 6 years (2015-2021), studying the basic search principles and the use of specific scientific search terms such as "First Aid", "teachers", and "Primary education".

RESULTS: In total, 23 studies that met the criteria of the review were analyzed (22 in international journals, 1 in Greek journal) in accordance with PRISMA Base Guidelines - Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyzes.

CONCLUSIONS: Teachers do not seem to have sufficient knowledge in First Aid, while the minimal knowledge they possess has been mainly obtained by the media and health professionals. Gender, age, and professional background seem to be significantly related to the level of teachers’ knowledge in First Aid.

KEY WORDS: First Aid, teachers, primary education, teacher’s knowledge.

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τις οικογένειες μας και την επιβλέπουσα καθηγήτρια μας, κυρία Ευθυμίου Άννα, για την πολύτιμη καθοδήγηση της και όλες τις πληροφορίες που μας παρείχε προκειμένου να ολοκληρωθεί η διεξαγωγή της πτυχιακής μας εργασίας καθώς και όλους όσους συνέβαλαν στην διεκπεραίωση της.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	1
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	1
1.2 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	1
1.3 ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ	2
1.4 Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	2
1.5 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	3
1.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	4
2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	4
2.2 ΕΙΔΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	5
2.3 ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	6
2.4 ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	6
2.4.1. ΤΡΑΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΤΩΣΕΙΣ	6
2.4.2. ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ	7
2.4.3. ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ	7
2.4.4. ΕΙΣΡΟΦΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ-ΠΝΙΓΜΟΝΗ	7
2.4.5. ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ	7
2.4.6. ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ	7
2.4.7. ΑΝΑΚΟΠΗ	8
2.4.8. ΕΠΙΛΗΨΙΑ	8
	5

2.5 ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΑΤΥΧΗΜΑ	8
2.5.1. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΠΤΩΣΕΙΣ	8
2.5.2. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΕΓΚΑΥΜΑ 1 ^{ου} -2 ^{ου} ΒΑΘΜΟΥ	9
2.5.3. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ	10
2.5.4. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΠΝΙΓΜΟΝΗ	10
2.5.5. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ	10
2.5.6. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ	11
2.5.7. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΑΝΑΚΟΠΗ	11
2.5.8. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΛΗΨΙΑ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ	12
3.1 ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	12
3.2 ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	13
3.3 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	14
3.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	17
4.1 ΕΙΔΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	17
4.2 ΣΚΟΠΟΣ	17
4.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	17
4.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	18
4.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	21
4.6 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΡΘΡΩΝ	33
4.7 ΣΥΖΗΤΗΣΗ	42
4.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	46

Κατάλογος συντομογραφιών/συντομεύσεων

A.E.A: Αυτόματος Εξωτερικός Απινιδωτής

A.Υ.: Αγωγής Υγείας

Ε. Π. Ε. Α. Ε. Κ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ε.Κ.Α.Β: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας

Ε.Ρ.Σ.: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Αναζωογόνησης (European Resuscitation Council)

Ε.Σ.Υ.: Εθνικό Σύστημα Υγείας

Η.Π.Α.: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Κ.Ε.Π.Α.: Κέντρο Έρευνας και Πρόληψης Ατυχημάτων

ΚΑΡΠ.Α: Καρδιοπνευμονική αναζωογόνηση

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΟΛΜΕ Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης

Π.Β.: Πρώτες Βοήθειες

Π.Ο.Υ.: Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας

ΥΠ.Π.Ε.Θ.: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΦΕΚ: Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Αλφαβητικός κατάλογος των βάσεων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα συστηματική ανασκόπηση και η στρατηγική αναζήτησης που εφαρμόστηκε (μέχρι 29 Δεκεμβρίου 2021).	20
Πίνακας 2. Παρουσίαση Μελετών	22

Κατάλογος γραφημάτων

Διάγραμμα 1. Διάγραμμα ροής αναζήτησης μελετών.....	2
---	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Ο όρος Πρώτες Βοήθειες (ΠΒ) αναφέρεται στην άμεση παροχή φροντίδας που δίνεται στο θύμα εκείνη τη στιγμή, στον τόπο του ατυχήματος, με απώτερο στόχο να κρατηθεί στη ζωή και να προληφθούν τα χειρότερα έως ότου καταφθάσει η εξειδικευμένη βοήθεια (Κουγιουμτζόγλου, 2006; Τζουγκαράκης, 2007; Καραμπάτσου, 2009).

Λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης του θύματος τη δεδομένη στιγμή θα πρέπει, με κάθε τρόπο, να εξασφαλίζεται η διατήρηση της ζωής του, η απαλοιφή από κάθε μορφής πόνο και η πρόληψη επιδείνωσης της υγείας του. Ακόμα και οι βασικές γνώσεις ΠΒ που διαθέτει ένα άτομο είναι αρκετές για να σώσουν κάποιον συνάνθρωπό του που χρήζει άμεσης βοήθειας, εφόσον διαθέτει την ψυχραιμία για να αντιμετωπίσει αυτό το ξαφνικό περιστατικό. Ιδανικά, η εξειδικευμένη εκπαίδευση στις ΠΒ, θεωρείται πιο αποτελεσματική, καθώς σε μια επείγουσα κατάσταση, θα πρέπει να δοθεί βοήθεια σε όσο το δυνατόν συντομότερο χρονικό διάστημα. Η ψυχραιμία, η λογική σκέψη, η ετοιμότητα και η άντληση γνώσεων είναι κάποια από τα χαρακτηριστικά για την αντιμετώπιση επειγουσών καταστάσεων (Μπαλτόπουλος, 2001).

1.2 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Οι ΠΒ έχουν ως βασικό σκοπό την άμεση παροχή φροντίδας από μη εξειδικευμένα και εκπαιδευμένα άτομα. Οι πιο σημαντικοί στόχοι αυτών είναι:

1. Η διατήρηση των ζωτικών λειτουργιών του θύματος όπως καρδιακή, εγκεφαλική, αναπνευστική λειτουργία καθώς και ο έλεγχος τυχόν αιμορραγιών.
2. Η πρόληψη περαιτέρω βλαβών του οργανισμού.
3. Η προαγωγή της υγείας του θύματος με διάφορες ανακουφιστικές μεθόδους και η δημιουργία ασφαλούς κλίματος.
4. Η προετοιμασία του θύματος ώστε να αναλάβει στη συνέχεια η εξειδικευμένη ιατρική βοήθεια με όσο το δυνατόν μειωμένη δυνητική αναίρεση του αρωγού από το γιατρό.
5. Η ορθή ενημέρωση του γιατρού για την κατάσταση της υγείας του θύματος, τις ενέργειες που του παρασχέθηκαν, το είδος των ΠΒ και τις συνθήκες του ατυχήματος (Μπαλτόπουλος, 2001).

Με βάση τους παραπάνω στόχους αναδεικνύεται η σημαντικότητα των ΠΒ και η ανάγκη για θεραπευτική αντιμετώπιση στην πορεία. Είναι αυτονόητο ότι για να προσφέρει κάποιος ΠΒ στο θύμα θα πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις, καθώς οποιαδήποτε μη εγκεκριμένη μέθοδος μπορεί να χειροτερέψει την ήδη επιβαρυσμένη θέση που βρίσκεται το θύμα. Για αυτό πρωταρχικό μέλημα δίνεται στη γνώση (Μάκος, 2001).

1.3 ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ

Η εκμάθηση ΠΒ δεν είναι μόνο ζήτημα ατομικής ευθύνης, καθώς η συμβολή του κράτους είναι μεγίστης σημασίας για τη διοργάνωση εκπαιδεύσεων, ένταξη αντίστοιχων μαθημάτων σε όλες τις βαθμίδες του σχολείου και γενικότερα δράσεων που ευαισθητοποιούν τους πολίτες για την εκμάθησή τους.

Αναφορικά με την θεσμική κατοχύρωση των ΠΒ στην Ελλάδα ισχύουν τα ακόλουθα: στο νόμο 1397/1983 του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ, άρθρο 15, παράγραφος 3) που υπογραμμίζει τον σκοπό των Κέντρων Υγείας, τονίζει ότι: «Σκοπός των Κέντρων Υγείας είναι η παροχή ΠΒ και η νοσηλεία σε έκτακτες περιπτώσεις ως διακομιδή των αρρώστων στο νοσοκομείο», ενώ στο νόμο 1579/1985(άρθρο 7) όπου μιλάει για τον σκοπό του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), αναφέρεται ότι: «Σκοπός του Ε.Κ.Α.Β. είναι ο συντονισμός της παροχής σε έκτακτες περιπτώσεις άμεσης βοήθειας στους πολίτες».

Είναι σαφές ότι εφόσον πραγματοποιηθούν οι παραπάνω νομικοί σκοποί θα απελευθερωθεί η χώρα από τα δεσμά του υγειονομικού προβλήματος επωφελούμενη οικονομικά και κοινωνικά, εκπαιδεύοντας αδιάκοπα τόσο το υγειονομικό προσωπικό, όσο και τα σώματα ασφαλείας και τους απλούς πολίτες στις ΠΒ.

1.4 Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Η παροχή ΠΒ αποτελεί σημαντικό κομμάτι στη ζωή κάθε ανθρώπου που χρήζει άμεσης βοήθειας. Η γνώση της σωστής τεχνικής μπορεί να αποτρέψει τυχόν επιδείνωση της υγείας του θύματος και να προληφθούν επιπλοκές. Καλό είναι να γνωρίζουν όσο δυνατόν περισσότεροι άνθρωποι ΠΒ ώστε να είναι σε θέση να βοηθήσουν το συνάνθρωπό τους όταν παραστεί ανάγκη. Ωστόσο, πολλοί θάνατοι που προήλθαν από ατυχήματα οφείλονταν στη μη παροχή ΠΒ.

Σύμφωνα με έρευνα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (Η.Π.Α), κάθε χρόνο προκύπτει ότι 1 στους 4 τραυματίζεται σε σημείο που χρήζει ιατρικής περίθαλψης.

Συγκεκριμένα, το 45% των ατόμων που έχασαν τη ζωή τους από ατυχήματα θα ήταν εν ζωή τη δεδομένη στιγμή, ενώ το 25% που έμειναν ανάπηροι δεν θα ήταν εφόσον τους παρέχονταν οι ΠΒ και μεταφέρονταν έγκαιρα στο πλησιέστερο νοσοκομείο. Τέλος, πολλοί από τους θανάτους έχουν να κάνουν με νέες ηλικίες 15-24 και 25-44 ετών που θεωρούνται τα πιο εποικοδομητικά χρόνια της ζωής και δημιουργούν ένα κοινωνικό πλήγμα (American Medical Association, 1993).

1.5 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Σύμφωνα με τον Μπαλτόπουλο (2001), οι γενικές αρχές συμπεριφοράς για όποιον βρίσκεται σε ένα ατύχημα είναι οι εξής:

- Προστασία του θύματος από περαιτέρω βλάβες, εφόσον κινδυνεύει. Σε περίπτωση που αρνηθεί τις ΠΒ ενημερώνεται το 100.
- Προσέγγιση του θύματος με προσοχή ελέγχοντας τον χώρο του ατυχήματος (10 δευτερόλεπτα) για τυχόν κινδύνους και εξασφάλιση της ακεραιότητας τόσο αυτού που παρέχει τις ΠΒ όσο και του θύματος.
- Αποφυγή άσκοπων μετακινήσεων του θύματος, ιδίως σε πτώσεις και τροχαία ατυχήματα.
- Άμεση ενημέρωση της εξειδικευμένης βοήθειας (166-112) εφόσον υπάρξει επισκόπηση της υγείας του θύματος.

Οι πληροφορίες που πρέπει να δοθούν είναι:

1. Αριθμό τηλεφώνου, όνομα καλούντος και τοποθεσία συμβάματος.
2. Περιγραφή της κατάστασης και αν υπάρχουν πληροφορίες για το ατύχημα.
3. Η κατάσταση της υγείας του θύματος και οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν.
4. Τυχόν ύπαρξη άλλων θυμάτων.

Αναμφισβήτητα, χρέος του καθένα θα πρέπει να είναι η διάσωση του θύματος που κινδυνεύει. Επομένως, η μεταφορά του θύματος στον γιατρό ή σε υγειονομική μονάδα αποτελεί την ασφαλέστερη επιλογή για την ανακούφιση του θύματος από τον πόνο (Μπαλτόπουλος, 2001).

1.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Η εκμάθηση ΠΒ επιτυγχάνεται με διάφορα προγράμματα τα οποία έχουν ως απώτερο στόχο την εκπαίδευση του γενικού πληθυσμού για την εφαρμογή σωστών τεχνικών στις ΠΒ.

Μέσω της εκπαίδευσης, ενισχύεται η αυτοαποτελεσματικότητα του ατόμου και αναπτύσσονται δεξιότητες που μπορούν να αποβούν σωτήριες σε μια δύσκολη κατάσταση που αφορά τη ζωή ενός ανθρώπου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Αναζωογόνησης (European Resuscitation Council, ERC) είναι υπεύθυνο για το ρυθμιστικό πλαίσιο και τις κατευθυντήριες οδηγίες (Guidelines) της Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης (ΚΑΡΠΑ) στην Ευρώπη και για την πιστοποίηση ανανηπτών και εκπαιδευτών ΚΑΡΠΑ μέσω εξειδικευμένων σεμιναρίων.

Μια άλλη εκπαιδευτική ιδιοσυγκρασία των ΠΒ είναι ότι με την πάροδο του χρόνου, άμα μείνουν αχρησιμοποίητες οι γνώσεις, ξεχνιούνται. Για να αντιμετωπιστεί αυτό θα πρέπει να υπάρχουν εκπαιδευτικά προγράμματα με τα οποία ανά εξάμηνο να πραγματοποιείται επανέλεγχος των γνώσεων των αρωγών. Ο επανέλεγχος, εκτός από την επαναφορά των γνώσεων, καλλιεργεί και το σκοπό της ανάπτυξης του εθελοντισμού (Eisenburger & Safar, 1999; Campbell et al, 2001; Βεσκούκη, 2002; Baser et al, 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Ένα ατύχημα είναι ένα ακούσιο, συνήθως ανεπιθύμητο γεγονός που δεν προκλήθηκε άμεσα από τον άνθρωπο. Ο όρος ατύχημα υπονοεί ότι κανείς δεν πρέπει να κατηγορηθεί, αλλά το συμβάν μπορεί να έχει προκληθεί από μη αναγνωρισμένους ή μη αντιμετωπίσιμους κινδύνους. Οι περισσότεροι ερευνητές που μελετούν ακούσιο τραυματισμό αποφεύγουν να χρησιμοποιούν τον όρο ατύχημα και εστιάζουν σε παράγοντες που αυξάνουν τον κίνδυνο σοβαρού τραυματισμού και που μειώνουν τη συχνότητα και τη σοβαρότητα του τραυματισμού. Για παράδειγμα, όταν ένα δέντρο πέφτει κατά τη διάρκεια μιας ανεμοθύελλας, η πτώση του μπορεί να μην προκλήθηκε από ανθρώπους, αλλά ο τύπος, το μέγεθος, η υγεία, η θέση του δέντρου ή η ακατάλληλη συντήρηση μπορεί να συνέβαλαν στο αποτέλεσμα. Τα περισσότερα ατυχήματα αυτοκινήτων δεν είναι αληθινά ατυχήματα. Ωστόσο, οι αγγλόφωνοι άρχισαν να χρησιμοποιούν αυτή τη λέξη στα μέσα του 20ου αιώνα ως αποτέλεσμα της χειραγώγησης των μέσων ενημέρωσης από την αυτοκινητοβιομηχανία των ΗΠΑ (Robertson, Leon , 2015).

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.) με τον όρο ατύχημα ορίζεται «κάθε αιφνίδια και επιβλαβής επίδραση εξωτερικού παράγοντα ή γεγονότος πάνω στον

παθόντα, που συμβαίνει ανεξάρτητα από τη θέλησή του και έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση σωματικής ή διανοητικής βλάβης».

Ως ατύχημα ορίζουμε την οξεία έκθεση σε ενέργεια η οποία μπορεί να είναι μηχανική, θερμική, ηλεκτρική, χημική, καθώς επίσης συμπεριλαμβάνονται και συνθήκες στέρησης βασικών ζωτικών παραμέτρων όπως η θερμότητα και το οξυγόνο. Ένα ατύχημα μπορεί να προκληθεί ακούσια ή εκούσια. Τα ακούσια ατυχήματα είναι τα τροχαία, τα οικιακά και τα ελευθέρου χρόνου ατυχήματα (πτώσεις, εγκαύματα, δηλητηριάσεις, πνιγμοί-πνιγμονές, ατυχήματα σε αθλοπαιδιές) και τα επαγγελματικά. Τα εκούσια ατυχήματα είναι η βία η οποία χωρίζεται σε αυτοπροκαλούμενη (αυτοκτονία και απόπειρες) και η ετερόκλητη (μεταξύ ερωτικών συντρόφων και κακοποίηση) (Παπαδάτος, Πετρίδου, Τερζίδης, 2005).

Το ατύχημα είναι ένα βίαιο γεγονός που συμβαίνει αιφνίδια, όταν δηλαδή υπάρχει επίδραση κάποιου εξωτερικού παράγοντα που δεν έχει σχέση με την οργανική κατάσταση του παθόντα. Είναι δυσάρεστο συμβάν και μπορεί να έχει ως επίπτωση την υλική ζημιά, τον τραυματισμό ή τον θάνατο. Συνήθως καταστρέφει κάτι ή τραυματίζει κάποιον (προκαλεί σωματική ή διανοητική βλάβη ή απώλεια ζωής).

Πολλά ατυχήματα είναι σοβαρά και καταλήγουν σε μόνιμες αναπηρίες. Όλα τα ατυχήματα οφείλονται σε κάποια αιτία. Η αμέλεια, η περιφρόνηση του κινδύνου και το ανθρώπινο λάθος είναι τα συχνότερα από αυτά. Με την σωστή πρόληψη μπορεί να υπάρχει σημαντική μείωση των ατυχημάτων και των επιπτώσεών τους (Παπαδοπούλου & Τσουμάκας, 2000).

Τα τελευταία χρόνια ο όρος “ατύχημα” έχει αρχίσει να αντικαθίσταται από άλλες έννοιες στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Χρησιμοποιούνται οι όροι “ακούσια κάκωση” ή “κάκωση” (injury) ή “εξωγενής βλάβη”, “τραύμα” (trauma) και “σωματική βλάβη” (lesion) (Davis RM & Pless B, 2001).

2.2 ΕΙΔΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

- ✓ Ατυχήματα εντός σπιτιού- Οικιακά ατυχήματα
- ✓ Σχολικά ατυχήματα
- ✓ Ατυχήματα εκτός σπιτιού
- ✓ Τροχαία ατυχήματα
- ✓ Μη κατατάξιμα (μαζικές καταστροφές) (Stromberg & Joseph, 2015).

2.3 ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σύμφωνα με το ΚΕΠΑ και με τα όσα έχουν δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του Κέντρου (1992-2004) έχουν επέλθει 1593 θάνατοι παιδιών 0-14 ετών. Από αυτούς οι 874 είχαν σημειωθεί λόγω τροχαίου, οι 135 λόγω πνιγμού, 82 είχαν προέλθει από κάποια πτώση, 47 λόγω εγκαύματος και 23 λόγω δηλητηρίασης. Το 61% από τους θανάτους αφορούσαν αγόρια.

Ο Τσουμάκας (2004) πραγματοποίησε μια σχετική μελέτη η οποία έδειξε πως τα ατυχήματα αποτελούν την πρώτη αιτία θανάτου στα παιδιά με ποσοστό 50%. Αμέσως μετά έρχονται τα κακοήθη νοσήματα με 16% και ακολουθούν οι συγγενείς ανωμαλίες με 8%.

Σε έρευνα που διεξήγαγαν στις ΗΠΑ οι Riedl & Diaz –Sanchez (2005) γύρω στα 300 παιδιά πέθαναν από πνιγμονή από ξένο σώμα. Σύμφωνα με τα δεδομένα, τα 270 παιδιά είχαν ηλικία κάτω των 5 ετών. Επίσης στις ΗΠΑ συμφωνά με τον Π.Ο.Υ. το 2015, 12.175 παιδιά βρήκαν θάνατο από 0-19 ετών.

Σύμφωνα με την ετήσια στατιστική Π.Ο.Υ. Annual EHCLASS Report Greece (1999) συνέβησαν 3370 ατυχήματα σε εκπαιδευτικούς χώρους. Επίσης το 2004 η Δεδούκου πραγματοποίησε μια μελέτη στην οποία ανακάλυψε πως 4400 τραυματισμοί από πτώσεις συμβαίνουν ετησίως σε βρέφη από πτώσεις στην Ελλάδα.

2.4 ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

2.4.1. ΤΡΑΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΤΩΣΕΙΣ

Πολύ συχνό φαινόμενο είναι οι τραυματισμοί των παιδιών από πτώσεις στον χώρο του σχολείου. Τα πιο επικίνδυνα σημεία στα οποία μπορεί να τραυματιστούν τα παιδιά είναι οι σκάλες και το προαύλιο. Ακόμα και μετά από έναν ελαφρύ τραυματισμό συνήθως προκύπτουν θλάσεις ή κατάγματα λόγω της ευθραυστότητας των οστών των παιδιών (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

Πτώση είναι η ηθελημένη ή η μη ηθελημένη κίνηση προς το έδαφος. Μπορεί ακόμα να θεωρηθεί το γλίστρημα και το παραπάτημα (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.4.2. ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ

Εγκαύματα προκύπτουν από την επίδραση εξωτερικών αιτιών που χαρακτηρίζονται από υψηλή θερμοκρασία, καυστική δράση ή ηλεκτρική ενέργεια και προκαλούν βλάβη στους ιστούς του δέρματος. Η ένταση της θερμότητας και η διάρκεια παίζουν σημαντικό ρόλο στην έκταση της βλάβης. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα σε αυτή την κατηγορία είναι η κατάποση κάποιου καυτού ροφήματος στο σχολείο. Τα εγκαύματα αποτελούν την δεύτερη αιτία θανάτου σε παιδιά στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.4.3. ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ

Δηλητήριο είναι κάθε ουσία που μπορεί να προκαλέσει βλάβη στον οργανισμό και ο πιο συχνός τρόπος για να εισέλθει στον οργανισμό είναι από την στοματική ή την ρινική κοιλότητα. Στον σχολικό χώρο η συχνότερη από αυτές είναι η τροφική δηλητηρίαση (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.4.4. ΕΙΣΡΟΦΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ-ΠΝΙΓΜΟΝΗ

Πνιγμονή είναι η απόφραξη του αεραγωγού από ξένο σώμα. Τα ξένα σώματα αυτά μπορεί να αποφράξουν τον φάρυγγα, τον λάρυγγα, την τραχεία ή τους βρόγχους. Είναι πολύ σύνηθες στα μικρά παιδιά καθώς λόγω της αναπτυξιακής τους ηλικίας έχουν την τάση να βάζουν αντικείμενα στο στόμα τους με σκοπό να τα εξερευνήσουν. Αυτά τα αντικείμενα υπάρχει πιθανότητα να γλιστρήσουν στην τραχεία και στη συνέχεια να εισροφηθούν από τους πνεύμονες προκαλώντας σοβαρές επιπτώσεις (Σούκουλη, 2002).

2.4.5. ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ

Ηλεκτροπληξία είναι η άμεση επαφή του σώματος με το ηλεκτρικό ρεύμα. Στις εποχές μας χρησιμοποιούνται όλο και πιο πολύ οι ηλεκτρικές συσκευές. Η περιέργεια των παιδιών μπορεί να οδηγήσει στην ηλεκτροπληξία. Η τάση και η ένταση του ηλεκτρικού ρεύματος είναι αυτές που θα καθορίσουν την σοβαρότητα της κατάστασης (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.4.6. ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ

Η λιποθυμία ή απώλεια συνείδησης μπορεί να συμβεί οποιαδήποτε στιγμή σε ένα παιδί. Αυτό συμβαίνει λόγω μειωμένης αιμάτωσης του εγκεφάλου. Συχνά αίτια είναι ο φόβος, το άγχος, το υπερβολικά ζεστό περιβάλλον και η κούραση. Αυτά τα αίτια πρέπει να

λαμβάνονται υπόψη μετά την απόκλιση καρδιολογικών, νευρολογικών ή παθολογικών καταστάσεων (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.4.7. ΑΝΑΚΟΠΗ

Προκύπτει από δυσλειτουργία στο ηλεκτρικό κύκλωμα της καρδιάς. Ανακοπή μπορεί να συμβεί αιφνίδια ή να υπάρξουν κάποια συμπτώματα πριν την ανακοπή. Κάποια από αυτά τα προειδοποιητικά σημάδια είναι η κόπωση, η ζαλάδα, ο πόνος στο στήθος, η αδυναμία, η δύσπνοια και ο ακανόνιστος καρδιακός παλμός. Το παιδί χάνει τις αισθήσεις του, υπάρχει δηλαδή διακοπή της αναπνοής και του καρδιακού παλμού. Αν δεν υπάρχει επαναλειτουργία της καρδιάς μέσα σε λίγα λεπτά μπορεί να προκληθούν σοβαρές εγκεφαλικές βλάβες ή απώλεια της ζωής (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.4.8. ΕΠΙΛΗΨΙΑ

Επιληψία είναι μια χρόνια νευρολογική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από υποτροπιάζοντες επιληπτικούς σπασμούς. Υπάρχει μεταβολή στην κινητικότητα, την αισθητικότητα, τη συμπεριφορά και την συνείδηση. Σε μεγάλο ποσοστό η επιληψία είναι ιδιοπαθής ενώ μπορεί να οφείλεται και σε άλλες διαταραχές όπως τους όγκους, τα τραύματα κεφαλής, τις λοιμώξεις του κεντρικού νευρικού συστήματος ή την αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος. Πριν την κρίση συχνά παρατηρούνται ανοιγοκλείσιμο των βλεφάρων, στροφή της κεφαλής ή προσήλωση του βλέμματος (Μάτζιου-Μεγαπάνου Βασιλική, 2012).

2.5 ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΑΤΥΧΗΜΑ

Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας (2017), σχεδιάστηκε από το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας εγχειρίδιο Πρώτων Βοηθειών στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά οι ενέργειες που πρέπει να ακολουθήσει ο πρώτος παρευρισκόμενος ώστε το θύμα να μην χάσει την ζωή του, να μην επιδεινωθεί η κατάστασή του και να αισθανθεί ανακούφιση (Austin et al., 2009).

2.5.1. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΠΤΩΞΕΙΣ

- **Έλεγχος εξωτερικής αιμορραγίας**
 - Άμεση πίεση στο σημείο που αιμορραγεί με μια αποστειρωμένη γάζα η επίθεμα
 - Εάν λερωθεί το επίθεμα ή η γάζα προστίθεται άλλη και εφαρμόζεται επίδεσμος

- Εάν συνεχίζει η αιμορραγία εφαρμόζεται ισχαιμος περιδεση ψηλότερα από το σημείο που αιμορραγεί
- **Έλεγχος εσωτερικής αιμορραγίας**
 - Σημαντική η αναγνώριση της εσωτερικής αιμορραγίας (το δέρμα αλλάζει χρώμα)
 - Ακολουθεί ζαλάδα και απώλεια των αισθήσεων
 - Άμεση κλήση ΕΚΑΒ
 - Έναρξη ΚΑΡΠΑ
- **Έλεγχος ρινορραγίας**
 - Τοποθέτηση του κεφαλιού ελαφρώς γερμένο προς τα μπροστά
 - Πίεση της μύτης για 10-15 λεπτά
 - Ενθάρρυνση του παιδιού να φτύνει το αίμα και να μην το καταπίνει
 - Μεταφορά στο νοσοκομείο εάν δεν σταματάει η ρινορραγία
- **Περιποίηση τραύματος**
 - Προσπάθεια για καθησυχασμό του παιδιού
 - Πλύσιμο της πληγής με άφθονο νερό
 - Χρήση γάζας ή βαμβάκι για επικάλυψη
 - Απομάκρυνση τυχών υπολειμμάτων που μπορεί να υπάρχουν πάνω στην πληγή
 - Εάν υπάρχει αιμορραγία εφαρμόζεται πίεση για 10 -15 λεπτά
 - Αλλαγή στην πληγή κάθε 1-2 ημέρες μέχρι να επουλωθεί

2.5.2. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΕΓΚΑΥΜΑ 1^{ου}-2^{ου} ΒΑΘΜΟΥ

Τα εγκαύματα κατατάσσονται σε βαθμούς ανάλογα την ζημιά που έχουν κάνει σε έναν οργανισμό.

Εγκαύματα 1^{ου} βαθμού επηρεάζουν την επιδερμίδα μόνο και δημιουργούν ερυθρότητα και πόνο στην περιοχή. Συνήθως χρειάζονται περίπου 3-7 ημέρες για να θεραπευθούν.

Εγκαύματα 2^{ου} βαθμού-το έγκαυμα είναι βαθύτερο και φτάνει το ανώτερο μέρος του χωρίου και είναι πιο επώδυνο. Μπορεί εκτός την ερυθρότητα στο σημείο του εγκαύματος να παρουσιαστούν φουσκάλες. Χρόνος αποθεραπείας 7-10 ημέρες εάν δεν παρουσιαστούν επιπλοκές (Κοντογιάννης, 2015).

Εγκαύματα 3^{ου} βαθμού-υπάρχει καταστροφή σε όλο το πάχος του δέρματος έως και το υποδόριο λίπος και δεν υπάρχουν φυσαλίδες. Ο ιστός έχει καταστραφεί και η περιοχή δεν μπορεί να αισθανθεί πόνο λόγω νέκρωσης των νευρικών απολήξεων.

- Πλύσιμο με άφθονο κρύο νερό για 10 – 15 λεπτά
- Απομάκρυνση ρούχων στην περιοχή όσο απομακρύνονται εύκολα
- Εφαρμογή gel (hydrogel)
- Εάν υπάρχουν φουσκάλες δεν γίνεται προσπάθεια για σπάσιμο
- Εφαρμόζεται αλοιφή και σκεπάζεται το έγκαυμα με γάζα ή μεμβράνη
- Επί πόνου δίνεται παυσίπονο
- Εξαίρεση αποτελούν τα εγκαύματα στο πρόσωπο και στα γεννητικά όργανα όπου πρέπει να αναζητείται βοήθεια γιατρού (Austin et al., 2009).

2.5.3. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ

- Σημειώνεται ποια είναι η τοξική ουσία, από ποια οδό εισήλθε στο σώμα και πόση ώρα έχει περάσει από την ώρα που εισήλθε
- Σε περίπτωση τροφικής δηλητηρίασης γίνεται προσπάθεια για πρόκληση εμετού
- ΔΕΝ γίνεται προσπάθεια πρόκλησης εμετού σε περίπτωση κατάποσης ισχυρής ουσίας ή αν υπάρχει απώλεια συνείδησης
- Κλήση ΕΚΑΒ ή στο ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ (Austin et al., 2009).

2.5.4. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΠΝΙΓΜΟΝΗ

- Ενθάρρυνση του παιδιού να βήξει
- Παρέχεται βοήθεια να σκύψει μπροστά
- 5 χτυπήματα με τη βάση της παλάμης ανάμεσα από τις ωμοπλάτες
- 5 κοιλιακές ωθήσεις κάτω από στέρνο εάν συνεχίζει να υπάρχει απόφραξη
- Εάν χάσει τις αισθήσεις εφαρμόζεται ΚΑΡΠΑ (Austin et al., 2009).

2.5.5. ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ

- Αρχικά δίνεται προσοχή στην ασφαλή προσέγγιση του θύματος
- Γίνεται διακοπή της παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος κλείνοντας τον γενικό διακόπτη εάν υπάρχει δυνατότητα

- Εάν δεν είναι εφικτή η διακοπή το θύμα απομακρύνεται με την βοήθεια αντικειμένου που είναι κακός αγωγός του ηλεκτρισμού (π.χ. ξύλο)
- Εάν δεν αναπνέει το θύμα εφαρμόζεται ΚΑΡΠΑ
- Εάν αναπνέει το θύμα αφαιρούνται τα ρούχα και ελέγχεται για εγκαύματα
- Προσπάθεια για προστασία του θύματος από υποθερμία (Κοντογιάννης, 2015).

2.5.6.ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ

- Τοποθέτηση του θύματος σε θέση ανάνηψης (εφόσον έχει ελεγχθεί η βατότητα του αεραγωγού)
- Αφαίρεση τυχόν αιχμηρών αντικειμένων που μπορεί να βρίσκονται σε επαφή ή γύρω από το θύμα
- Τοποθέτηση του θύματος σε ύπτια θέση με τα χέρια κοντά στον κορμό
- Το άνω άκρο που βρίσκεται από την πλευρά του παρευρισκόμενου φέρεται σε ορθή γωνία προς στον κορμό και τον αγκώνα του θύματος
- Πέρασμα του άλλου άνω άκρου με την παλάμη προς τα κάτω πάνω από το στήθος και τοποθέτηση κάτω από το κεφάλι
- Λύγισμα του γονάτου που δεν είναι κοντά ώστε να πατήσει με το πέλμα
- Τοποθέτηση του κεφαλιού του θύματος σε έκταση
- Ειδοποίηση του ΕΚΑΒ
- Συχνός έλεγχος διατήρησης της αναπνοής του θύματος (Austin et al., 2009).

2.5.7.ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΑΝΑΚΟΠΗ

- Έλεγχος αναπνοής
- Κλήση ΕΚΑΒ
- 30 θωρακικές συμπιέσεις
- 2 εμφυσήσεις διάσωσης
- Επανάληψη μέχρι να έρθει ΕΚΑΒ (Κοντογιάννης, 2015).

2.5.8.ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΛΗΨΙΑ

- Προστασία από τραυματισμούς κατά την πτώση
- Τοποθέτηση κάποιου μαλακού αντικειμένου (π.χ. μαξιλάρι) κάτω από το κεφάλι
- Απομακρύνονται αιχμηρά αντικείμενα
- Τοποθέτηση του θύματος σε θέση ασφαλείας εάν υπάρχει απώλεια αισθήσεων

- ΔΕΝ γίνεται προσπάθεια για ακινητοποίηση του θύματος όση ώρα έχει τους σπασμούς
- ΔΕΝ τοποθετείται τίποτα στο στόμα του θύματος
- ΔΕΝ επιτρέπεται να δοθεί νερό ή κάτι άλλο (Κοντογιάννης, 2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

3.1 ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Οι διεθνείς μελέτες οι οποίες ερεύνησαν το επίπεδο γνώσεων των εκπαιδευτικών στις ΠΒ και την επιληψία, φαίνεται να καταλήγουν σε ένα κοινό συμπέρασμα, πως η γνώση των εκπαιδευτικών στις ΠΒ δεν είναι επαρκείς.

Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο Basra Governorate το 2021, από τον Wasfi Dhahir Abid Ali και τους συνεργάτες του, απέδειξε πως οι γνώσεις των εκπαιδευτικών στις ΠΒ δεν είναι ικανοποιητικές, για να μπορούν να αντιμετωπίσουν περιστάσεις που χρήζουν άμεσης παροχής ΠΒ. Επίσης, διαπίστωσαν πως δεν υπάρχει ευαισθητοποίηση από την πλευρά των εκπαιδευτικών όσον αφορά την ορθή αντιμετώπιση των περιστατικών.

Σχετικά με την σημαντικότητα της επανεκπαίδευσης στις ΠΒ, οι μελέτες τείνουν προς ένα κοινό συμπέρασμα, στο γεγονός πως τα ποσοστά αξιολογήσεων μετά την πάροδο ενός εύλογου χρονικού διαστήματος είναι σε μεγάλο βαθμό μειωμένα. Αυτό αποδεικνύεται από την μελέτη κοόρτης που πραγματοποιήθηκε σε 1282 εκπαιδευτικούς και φροντιστές στην Σανγκάη, Κίνα το 2020 από τον J. Li και τους συνεργάτες του. Τυχαιοποιημένα επιλέχθηκαν 3 ομάδες (Α, Β και Γ), οι οποίες έλαβαν 3 διαφορετικά μοντέλα εκπαίδευσης: ένα διαδραστικό μοντέλο κατάρτισης, μοντέλο κατάρτισης βασισμένο σε διαλέξεις και μοντέλο εκπαίδευσης-βίντεο αντίστοιχα. Το ποσοστό γνώσης τους μελετήθηκε σε 4 στάδια, πριν την εκπαίδευση, ακριβώς μετά την εκπαίδευση, 9 μήνες μετά και 4 χρόνια αργότερα. Πριν την εκπαίδευση οι εκπαιδευτικοί είχαν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με τις ΠΒ (5% περίπου), μετά την εκπαίδευση το ποσοστό γνώσεων αυτών αυξήθηκε στο 80 % και άνω, 9 μήνες μετά μειώθηκε στο μισό (40% περίπου) και 4 χρόνια αργότερα ήταν στο 10% περίπου. Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι ομάδες δεν είχαν σημαντική στατιστική διαφορά στο ποσοστό γνώσεων μεταξύ τους.

Το 2019, δύο ερευνητές στο Ιράν κατέληξαν σε παρόμοια αποτελέσματα. Η έρευνα των Mohsen Adib-Hajbaghery και Zahra Kamrava (2019) έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν επαρκείς γνώσεις σχετικά με τις ΠΒ, το 63.3% και το 36.7% παρουσίασε μέτρια ή και ασθενή γνώση ΠΒ, αντίστοιχα. Επίσης, όλοι οι εκπαιδευτικοί έδειξαν ενδιαφέρον για να μάθουν ΠΒ.

Αξιοσημείωτα είναι και τα συμπεράσματα από την πειραματική έρευνα των F. A. Mersal και R. A. S. Aly (2016) στην Αίγυπτο, στην οποία αποδεικνύεται πως τα 2/3 των εκπαιδευτικών δεν είχαν λάβει ποτέ εκπαίδευση στις ΠΒ. Το υψηλότερο ποσοστό των καθηγητών είχαν λανθασμένη γνώση των ΠΒ, μετά την εφαρμογή του προγράμματος για τις ΠΒ, οι εκπαιδευτικοί είχαν ικανοποιητικές γνώσεις με ποσοστό 66.1%, σε αντίθεση με το ποσοστό των γνώσεών τους πριν την εφαρμογή (10.2%). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντική στατιστική διαφορά πριν και μετά την εφαρμογή του προγράμματος.

Σε μια πειραματική μελέτη που διεξήλθε σε πανεπιστήμιο της Νιγηρίας, η οποία αφορούσε τις γνώσεις των εκπαιδευόμενων εκπαιδευτικών στην επιληψία και τις ΠΒ πριν και μετά την παρέμβαση, έδειξε ότι η πλειοψηφία (61.9%) είχε αρνητική αντίληψη της επιληψίας, μετά την παρέμβαση η ορθή γνώση αυξήθηκε κατά 29.6% και οι δεξιότητες διαχείρισης βελτιώθηκαν κατά 25% (Eze et al., 2015).

Σε έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε στην Νότια Ινδία, τον Μάρτιο του 2013 από τον Joseph και τους συνεργάτες του, απέδειξε παρόμοια αποτελέσματα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Ιράν. Το 87% των εκπαιδευτικών είχαν μέτρια γνώση στις ΠΒ και το υπόλοιπο 13% είχε κακή γνώση σχετικά με τις ΠΒ. 88 εκπαιδευτικοί αντιμετώπιζαν καταστάσεις που έχρηζαν χρήση ΠΒ, από τους οποίους το 84% παρείχαν στα παιδιά ΠΒ. Αλλά μόνο το 57% από τους 88 εκπαιδευτικούς ένιωθαν σίγουροι για την παροχή ΠΒ που προσέφεραν.

3.2 ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν στην Ελλάδα, αφορούν κυρίως την στάση των εκπαιδευτικών σχετικά με την Σχολική Υγιεινή και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων της αγωγής υγείας. Στην έρευνα των Σύρου, Ελευσινιώτη, Καλοκαιρινού και Σουρτζή, (2011) που αφορούσε τις γνώσεις, τις στάσεις και την συμπεριφορά των εκπαιδευτικών για την Σχολική Υγιεινή, προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν μέτρια γνώση για την υγιεινή του σχολικού περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα της κριτικής ανασκόπησης, που πραγματοποιήθηκε από την Αλεξανδροπούλου την χρονική περίοδο 1990-2011 για την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αγωγής υγείας ΠΒ, έδειξε πως τα προγράμματα αυτά είναι αποτελεσματικά, όμως ο πληθυσμός κατέχει χαμηλά επίπεδα γνώσης. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι είναι απαραίτητη η πραγματοποίηση περισσότερων προγραμμάτων και να επαναλαμβάνονται συχνά, ώστε να διατηρηθούν οι γνώσεις τους.

3.3 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο νηπιαγωγός είναι υπεύθυνος για επιτήρηση των παιδιών στα διαλείμματα, ο οποίος λαμβάνει όλα τα μέτρα για την ασφάλεια και την σωματική ακεραιότητα των παιδιών, σύμφωνα με το ΠΔ 200/1998. Συμπίπτει επίσης με τον νόμο υπ' αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/16-10-2002 (ΦΕΚ 1340/2002, 2002) Υπουργική Απόφαση, αρ. 26 «Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Τμημάτων Εκπαιδευτικών Θεμάτων των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης»,

«Το τμήμα διοικητικών θεμάτων έχει αρμοδιότητα σε θέματα που αναφέρονται: Στην ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη των μαθητών».

Στην εγκύκλιο με αρ. Φ.7/495/123484/Γ1/4-10-2010 εγκύκλιο του ΥΠ.Π.Ε.Θ., αναφέρεται πως οι δάσκαλοι δεν είναι υποχρεωμένοι να έχουν ιατρικές ή φαρμακευτικές γνώσεις για να προσφέρουν μη εξειδικευμένες πράξεις (π.χ. ένεση ινσουλίνης σε εφήβους με Σακχαρώδη Διαβήτη). Γι' αυτό το λόγο, οι γονείς ή κηδεμόνες των παιδιών που λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή, πρέπει να παίρνουν την άδεια των Διευθυντών για να εισέρχονται οι ίδιοι στο σχολείο για να τη χορηγήσουν. Οι σχολικοί νοσηλευτές παρέχουν αυτές τις ιατρικές ή φαρμακευτικές γνώσεις όταν είναι απαραίτητο. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως οι εκπαιδευτικοί δεν είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν τις στοιχειώδεις ΠΒ σε ατυχήματα που μπορεί να συμβούν στο σχολικό περιβάλλον στα παιδιά. «Σε έκτακτα σοβαρά ιατρικά περιστατικά μαθητών, οι Διευθυντές οφείλουν μόνο να καλούν το ΕΚΑΒ (166) για διακομιδή του μαθητή, ενώ ταυτόχρονα ενημερώνουν τους γονείς του».

Σχολικό Φαρμακείο

Το σχολικό φαρμακείο, σύμφωνα με την 12142 /1.10.1976 Υ.Α. πρέπει να περιέχει:

- 1 Λευκοπλάστ ρολό 1,25cm x 5cm (CE),
- 1 Κουτί γάζες 15cm x 15cm 6 αποστ/νο (CE),

- 1 Πιεστικό αιμοστατικό αποστ/νο επίδεσμο medium (CE),
- 1 Πιεστικό αιμοστατικό αποστ/νο επίδεσμο large (CE),
- 2 Επιδέσμους 5cm x 2,5m (CE),
- 2 Επιδέσμους 7cm x 2,5m (CE),
- 2 Επιδέσμους 10cm x 2,5m (CE),
- 2 Ελαστικούς επιδέσμους 6cm x 4m (CE),
- 1 Τριγωνικό επίδεσμο (CE),
- Αυτοκόλλητα ράμματα αποστ/να των 3 τεμ. (CE),
- 2 συσκευασίες των 10 τσιρότων (CE),
- 1 Βαμβάκι (CE),
- 1 Burnshield γάζα αποστ/νη 10cm x 10cm (CE),
- 5 Burnshield hydrogel αποστειρ/να blotts για εγκαύματα (CE),
- 1 Ισοθερμική κουβέρτα (CE),
- 1 Στιγμαία παγοκομπρέσα (CE),
- 10 Μαντηλάκια οίνοπνεύματος (ΕΟΦ),
- 1 Αεραγωγό με ανεπίστροφη βαλβίδα για τεχνητή αναπνοή (CE),
- 1 Τρόμπα αφαίρεσης δηλητηριασμένου αίματος φιδιού, σκορπιού, εντόμων με δυο επιστόμια (CE),
- 4 Γάντια latex (CE),
- 1 Αιμοστατικό λάστιχο (CE),
- 1 Ψαλίδι κοινό,
- 1 Θερμόμετρο,
- 1 Λαβίδα πλαστική,
- 4 Παραμάνες ασφαλείας,
- 1 Stick αμμωνίας (ΕΟΦ)

ΦΕΚ 219/τΒ/22.2.2007 δημοσιεύτηκε η Υπουργική Απόφαση Υ4Α/οικ.15576 «κανόνες οργάνωσης συστήματος καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης (ΚΑΑ)»,

«Με την ανωτέρω Υπουργική Απόφαση καθορίσθηκε ότι πέραν της υποχρεωτικής εκπαίδευσης όλων των επαγγελματιών υγείας (ιατροί, νοσηλευτές, πληρώματα ασθενοφόρων, παραϊατρικό προσωπικό...) στη Βασική Υποστήριξη ζωής και στην Αυτόματη Εξωτερική Απινίδωση (ΑΕΑ), δύναται να εκπαιδευτούν και οι μη επαγγελματίες υγείας (πολίτες) στα ανωτέρω, με τις διαδικασίες που προβλέπονται στην εν λόγω Υπουργική Απόφαση».

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού με έγγραφο με θέμα: «Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος επιλογής "Αγωγή Υγείας – Πρώτες Βοήθειες" της Α΄ τάξης ημερησίου Επαγγελματικού Λυκείου, για το σχολικό έτος 2012-2013» στις 18-10-2012 (Αριθμός Πρωτοκόλλου: 127840/Γ2) αναφέρει δυο περιπτώσεις στις οποίες κάποιος είναι νομικά υποχρεωμένος να προσφέρει ΠΒ.

- A. Κάποιος υποχρεούται νομικά να προσφέρει ΠΒ όταν αυτό περιλαμβάνεται στα εργασιακά του καθήκοντα. Σε κάποιες εργασίες ορίζονται από τους εργοδότες ή προϊστάμενούς τους συγκεκριμένα άτομα, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα για να προσφέρουν ΠΒ όταν αυτό είναι απαραίτητο, δηλαδή υποχρεούνται να παρέχουν ΠΒ. Παραδείγματα επαγγελματιών που υποχρεώνουν άτομα να προσφέρουν ΠΒ είναι αστυνομικοί, πυροσβέστες, προπονητές, ναυαγοσώστες, αξιωματικοί πλοίων, εκπαιδευτικοί κ.ά.
- B. Σε μια σχέση ευθύνης, δηλαδή ειδική σχέση με κάποιο πρόσωπο π.χ. γονείς για τα παιδιά τους, οδηγός για τους επιβάτες τους, υποχρεούνται να παρέχουν ΠΒ όταν χρειαστεί. Μια τέτοια σχέση ακόμα μπορεί να είναι εκπαιδευτικοί με τους μαθητές.

3.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Θεσμός της Αγωγής Υγείας (Α.Υ.) ξεκίνησε από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. το 1995 στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση το 2001, δημιουργώντας Γραφεία Αγωγής Υγείας σε κάθε Διεύθυνση και ορίζοντας έναν υπεύθυνο Α.Υ. σε κάθε γραφείο, με σκοπό να εκπαιδεύσουν του εκπαιδευτικούς σε θέματα που έχουν να κάνουν με την υγεία και την ασφάλεια των παιδιών. Με βάση τον Ν. 1894 (ΦΕΚ 110, τ. Α΄, 27-8-90) για την «Ακαδημία Αθηνών και Άλλες Εκπαιδευτικές Διατάξεις» και το Π.Δ. 35 (ΦΕΚ 11, τ.

Α΄,4-2-91) δημιουργήθηκε ο Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων στις Διευθύνσεις και στα Γραφεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των Νομαρχιών. Έτσι, κατά την χρονική διάρκεια 1995-2000 σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα της Αγωγής Υγείας, χρηματοδοτούμενο από το Α΄ Ε. Π. Ε. Α. Ε. Κ. του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, το οποίο συμπεριλάμβανε και την επιμόρφωση εκπαιδευτικών και διευθυντών, την εφαρμογή στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με στόχο την βελτίωση της εκπαίδευσης και την ανάπτυξη δεξιοτήτων των μαθητών (Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της ΟΛΜΕ, 2001).

Επιπλέον, πραγματοποιούνται σεμινάρια με διαφορετικές θεματικές ενότητες από επιστημονικούς φορείς, ιατρικές σχολές και έμπειρους επιστήμονες, στα οποία έχουν επιμορφωθεί ή ανανεώσει αρκετοί εκπαιδευτικοί τις γνώσεις τους. Το θέμα των σεμιναρίων μπορεί να είναι:

- Πρώτες βοήθειες
- Τροχαία ατυχήματα
- Κάπνισμα κ.ά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

4.1 ΕΙΔΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στην παρούσα μελέτη εφαρμόστηκε η μέθοδος της συστηματικής βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Οι συστηματικές ανασκοπήσεις αποτελούν σημαντικά εργαλεία αντικειμενικής προσέγγισης της βιβλιογραφίας, της σύνθεσης και της κριτικής ανάλυσης των αποτελεσμάτων των πρωτογενών μελετών (Γαλάνης, 2009).

4.2 ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να καταγράψει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών στις Πρώτες Βοήθειες στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

4.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- ✓ Ποιος είναι ο βαθμός γνώσεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις Πρώτες Βοήθειες ;
- ✓ Ποιες είναι οι πηγές απόκτησης γνώσεων των εκπαιδευτικών στις Πρώτες Βοήθειες;

- ✓ Διαφοροποιείται ο βαθμός γνώσεων των εκπαιδευτικών στις Πρώτες Βοήθειες στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες;
- ✓ Υπάρχει συσχέτιση του βαθμού γνώσεων και του φύλου των εκπαιδευτικών;
- ✓ Υπάρχει συσχέτιση του βαθμού γνώσεων σε σχέση με την ηλικία των εκπαιδευτικών;
- ✓ Υπάρχει συσχέτιση του βαθμού γνώσεων των εκπαιδευτικών στις Πρώτες Βοήθειες με την επαγγελματική τους προϋπηρεσία;

4.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Υλικό

Οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν για την αναζήτηση της Ελληνικής βιβλιογραφίας στο Google scholar, στο Scopus και στο Pubmed είναι: Πρώτες Βοήθειες, εκπαιδευτικοί, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, γνώσεις εκπαιδευτικών.

Οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν για την αναζήτηση της διεθνούς βιβλιογραφίας στο Google scholar, στο Scopus και στο Pubmed είναι: First Aid, teachers, primary education, teachers knowledge.

Η καταγραφή και η αξιολόγηση των ερευνών έγιναν με την χρήση φόρμας μεθοδολογικής αξιολόγησης.

Κριτήρια εισαγωγής/ αποκλεισμού στη μελέτη ορίστηκαν τα ακόλουθα:

- Ελληνική και Διεθνής Βιβλιογραφία
- Μελέτες από το 2015-2021
- Ποιοτικές και Ποσοτικές Μελέτες
- Μελέτες στην Αγγλική & Ελληνική γλώσσα
- Μελέτες με συνάφεια με το υπό μελέτη θέμα

Στρατηγικές αναζήτησης

Η παρούσα συστηματική ανασκόπηση υλοποιήθηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της βάσης PRISMA – Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (Moher et al., 2015). Οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν στην Αγγλική γλώσσα και συνδυάστηκαν χρησιμοποιώντας λογικούς τελεστές Boolean (AND, OR). Οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι: “First Aid” AND “Teachers” AND “Primary School”.

Με βάση το πεδίο ενδιαφέροντος που καθορίστηκε από το σκοπό και τα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης ξεκίνησε η αναζήτηση της βιβλιογραφίας.

Κριτήρια εισαγωγής / αποκλεισμού στη μελέτη ορίστηκαν τα ακόλουθα:

- Ελληνική και Διεθνής Βιβλιογραφία
- Μελέτες από το 2015-2021
- Ποιοτικές και Ποσοτικές Μελέτες
- Μελέτες στην Αγγλική & Ελληνική γλώσσα
- Μελέτες με συνάφεια με το υπό μελέτη θέμα

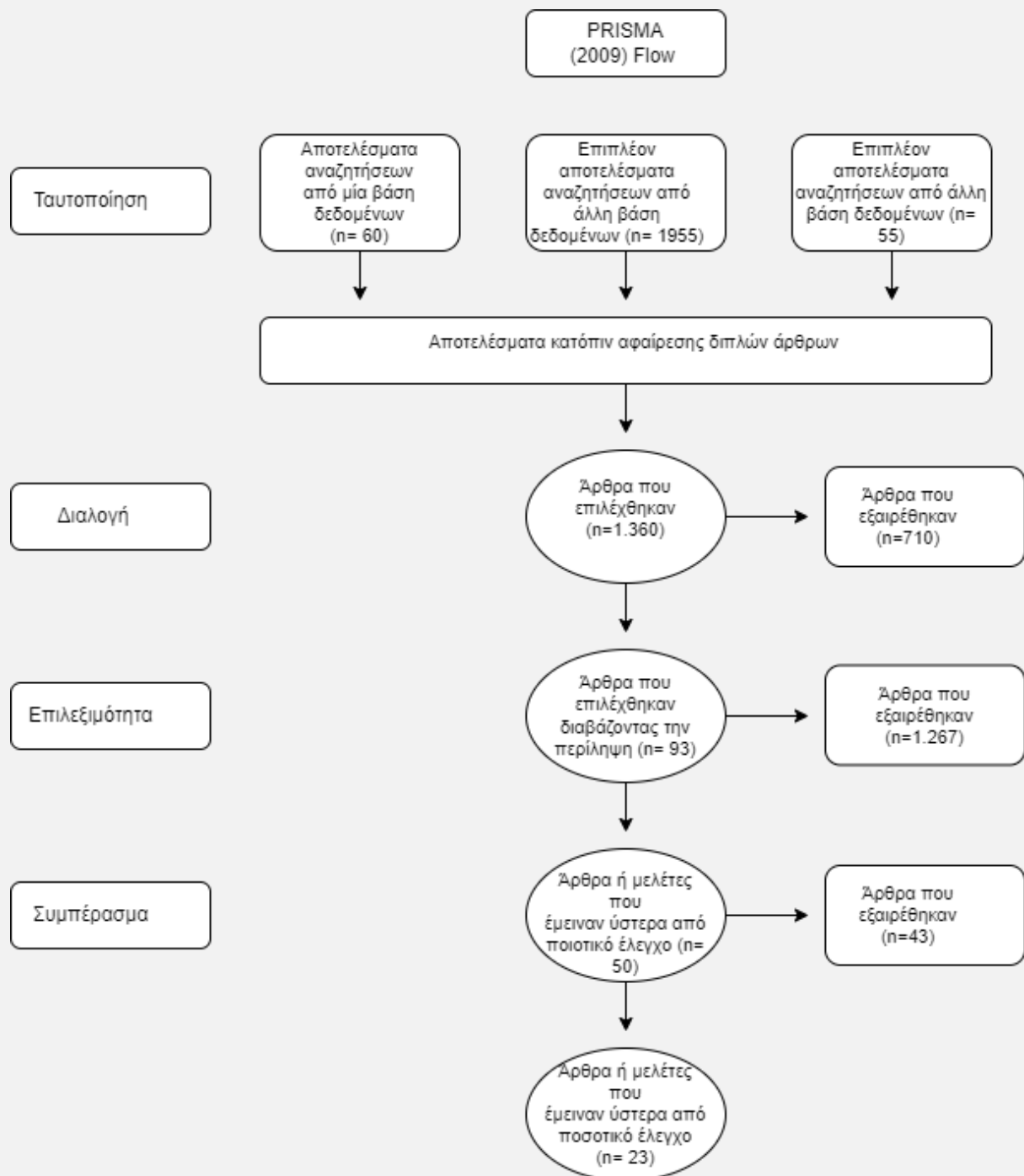
Η πορεία της αναζήτησης φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1. Αλφαβητικός κατάλογος των βάσεων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα συστηματική ανασκόπηση και η στρατηγική αναζήτησης που εφαρμόστηκε (μέχρι 29 Δεκεμβρίου 2021).		
Βάση Δεδομένων	Στρατηγικές Αναζήτησης	Αποτελέσματα
Pubmed	“First Aid” AND “Teacher’s knowledge”	36
Pubmed	“First Aid” AND “Teachers” AND “Primary school”	24
Google scholar	“First Aid” AND “Teacher’s knowledge”	975
Google scholar	“First Aid” AND “Teachers” AND “Primary school”	980
Scopus	“First Aid” AND “Teacher’s knowledge”	40
Scopus	“First Aid” AND “Teachers” AND “Primary school”	15

Από το σύνολο των αναζητήσεων (n= 2070) αφαιρέθηκαν όλες οι διπλές αναφορές (n=710), στη συνέχεια αποκλείστηκαν με βάση το έτος δημοσίευσής τους (n= 356), βάση της γλώσσας (n=174), βάση τίτλου (n=737), όλες οι μη πρωτογενείς έρευνες (n=10), άρθρα

που δεν είχαν πλήρες κείμενο (n=33). Επομένως παραμένουν 50 άρθρα κατάλληλα για αξιολόγηση, από τα οποία αφαιρέθηκαν τα (n=27) λόγω του περιεχομένου και έμειναν 23 άρθρα προς συμπερίληψη.

Διάγραμμα 1. Διάγραμμα ροής αναζήτησης μελετών

4.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Πίνακας 2. Παρουσίαση Μελετών

ΤΕΚΜΗΡΙΟ Συγγραφείς)	(Πηγή ή	ΕΙΔΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΥΛΙΚΟ ΜΕΘΟΔΟΣ	ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
Al Shatari, S. A. E., Sebri, M., & Sadiq, M. Q. (2018). <i>First-aid knowledge and practice of primary-schools' teachers in the catchment area of Hay Al-Salaam Al-Sakany PHC, Baghdad, Iraq.</i>		Για τη διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε Συγχρονική Μελέτη (cross sectional).	Σκοπός ήταν η αξιολόγηση των γνώσεων & των πρακτικών στις ΠΒ σε δασκάλους Α/θμιας Εκπαίδευσης στο Hay Al-Salaam Al-Sakany	Με τυχαία δειγματοληψία κατά την περίοδο Φεβρουαρίου–Αυγούστου 2018 επιλέχθηκαν 8 σχολεία της Βαγδάτης & δέχθηκαν οι 145 εργαζόμενοι δάσκαλοι να συμμετάσχουν.	Το δομημένο ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στηρίχθηκε στις κατευθυντήριες οδηγίες της Ερυθράς Ημισελήνου & στην 5η έκδοση του Αμερικάνικου εγχειριδίου για επειγοντολόγους.	Τα ευρήματα έδειξαν ότι μόνο το 30,3% είχε εφαρμόσει ΠΒ στο παρελθόν. Το 71% δεν είχε συμμετάσχει σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα ΠΒ. Αποδείχθηκε ότι ήταν στατιστικά σημαντική η συσχέτιση της ηλικίας των εκπαιδευτικών με τις γενικές γνώσεις των ΠΒ & την αντιμετώπιση δηλητηρίασης, κατάγματος & εγκαυμάτων.
Al-Aaragi, A. N., MaythamSalim, A. L., & Mohammed, A. A. A. L. G. (2019). <i>Assessment of primary school teachers & knowledge, attitude and reported practice toward first-aid in holy Karbala–Iraq; a cross-sectional study.</i> Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation, 32, 3.		Διεξήχθη περιγραφική συγχρονική μελέτη.	Η παρούσα μελέτη είχε ως στόχο να αξιολογήσει τις γνώσεις, τη στάση & τις πρακτικές των εκπαιδευτικών Α/βάθμιας εκπαίδευσης, σχετικά με τις ΠΒ.	32 δημοτικά σχολεία επιλέχθηκαν με τυχαία δειγματοληψία κατά την περίοδο Ιανουάριος – Ιούνιος 2019 από την επαρχία της Καρμπάλα & το δείγμα αποτέλεσαν 438 δάσκαλοι.	Πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με τη χρήση ερωτηματολογίου.	Η γνώση των δασκάλων Α/θμιας εκπαίδευσης ήταν φτωχή (62%). Το 80% των συμμετεχόντων ανέφερε ότι έχει αντλήσει πληροφορίες από τα ΜΜΕ.
Ali, W. D. A., Shihab, L. A., & Abdulrazaq, M. A. (2021). <i>Assessment of teachers' knowledge about first aid some Basrah City Schools.</i>		Πραγματοποιήθηκε συγχρονική μελέτη (cross-sectional).	Αυτή η μελέτη είχε στόχο να αξιολογήσει τις γνώσεις των δασκάλων στα σχολεία σχετικά με τις ΠΒ.	Συμμετείχαν 72 διδάσκοντες Α/θμιας εκπαίδευσης, εργαζόμενοι σε σχολεία στο Κυβερνείο της Βασόρας.	Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο μοιράστηκε στους εκπαιδευτικούς μέσω της google. Το συγκεκριμένο εργαλείο περιείχε 30 ερωτήσεις με καταστάσεις οι οποίες απαιτούσαν την	Η έρευνα έδειξε πως οι δάσκαλοι δεν διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις ώστε να αντιμετωπίσουν σωστά μια κατάσταση η οποία χρήζει την παροχή ΠΒ.

<p>Alshammari, K. O. (2021). <i>Assessment of knowledge, attitude, and practice about first aid among male school teachers in Hail city.</i></p>	<p>Για τη διεξαγωγή της έρευνας έγινε συγχρονική μελέτη (cross sectional).</p>	<p>Στόχος ήταν η διερεύνηση της γνώσης, της στάσης και της πρακτικής των ΠΒ μεταξύ των ανδρών εκπαιδευτικών στην πόλη Hail.</p>	<p>30 σχολεία στο Hail της Σαουδικής Αραβίας επιλέχθηκαν τυχαία ώστε να εκπροσωπήσουν σχολεία Α/Βάθμιας και Β/Βάθμιας εκπαίδευσης. Το σύνολο των δασκάλων ήταν 604.</p>	<p>παροχή ΠΒ. Πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή έρευνα βασισμένη σε ερωτηματολόγιο.</p>	<p>Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος (90,9%) γνώριζαν πώς να παρέχουν ΠΒ ωστόσο σχεδόν οι μισοί εκπαιδευτικοί (58,28%) δεν είχαν εκπαιδευτεί. Η έρευνα έδειξε πως η ηλικία, το φύλο και η οικογενειακή κατάσταση παίζουν σημαντικό ρόλο στην γνώση ΠΒ. Οι γνώσεις ενός μεγάλου ποσοστού του δείγματος πηγάζουν από τα μέσα ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.</p>
<p>Arli, S. K., & Yildirim, Z. (2017). <i>The effects of basic first aid education on teachers' knowledge level: A pilot study.</i></p>	<p>Πραγματοποιήθηκε μια συγκριτική μελέτη.</p>	<p>Στη συγκεκριμένη έρευνα έγινε σύγκριση των γνώσεων των εκπαιδευτικών στις ΠΒ πριν και μετά την εκπαίδευσή τους.</p>	<p>Η μελέτη πραγματοποιήθηκε στην Τουρκία κατά την περίοδο από τις 1 Αυγούστου 2016 έως 1 Οκτωβρίου 2016. Περιλάμβανε ένα κρατικό και ένα ιδιωτικό σχολείο. Την πειραματική ομάδα αποτέλεσαν 24</p>	<p>Δόθηκε ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από 28 ερωτήσεις σχετικά με τις ΠΒ.</p>	<p>Η έρευνα έδειξε πως η εκπαίδευση της πειραματικής ομάδας επηρέασε σημαντικά τις γνώσεις τους στις ΠΒ.</p>

			εκπαιδευτικοί ιδιωτικού σχολείου ενώ την ομάδα ελέγχου 20 εκπαιδευτικοί κρατικού σχολείου.		
Awad Allah, M., Salem, G., & Said, R. (2016). <i>Enhancement of Disaster Management and First Aid Rules for Primary School Teachers in Egypt.</i>	Η μελέτη που χρησιμοποιήθηκε ήταν μελέτη παρέμβασης.	Στόχος ήταν η διερεύνηση των γνώσεων & των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών στις ΠΒ καθώς και η διαχείριση καταστροφών πριν και μετά την εκπαίδευσή τους.	Πραγματοποιήθηκε τυχαία δειγματοληψία σε σχολεία στην περιοχή Zagazig, Αίγυπτος κατά την περίοδο Νοέμβριος 2015 έως Απρίλιος 2016. Το δείγμα αποτέλεσαν 40 εκπαιδευτικοί.	Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο και μια λίστα ελέγχου.	Η έρευνα έδειξε πως υπήρχε έλλειψη γνώσεων σχετικά με τις ΠΒ και την διαχείριση καταστροφών στους εκπαιδευτικούς. Μετά την παρέμβαση σημειώθηκε σημαντική αύξηση των γνώσεών τους.
Δημόπουλος Ι. Γεώργιος (2015) <i>Εκτίμηση του επιπέδου των γνώσεων στις πρώτες βοήθειες και στη καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.</i>		Σκοπός της μελέτης είναι να εκτιμήσει το επίπεδο γνώσεων των εκπαιδευτικών στις ΠΒ και την καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση.	Στην έρευνα συμμετείχαν 410 εκπαιδευτικοί των δημοτικών σχολείων της περιφέρειας Αττικής.	Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο δημιουργήθηκε από "Emergency First Response" και περιλάμβανε 41 ερωτήσεις για τη παροχή των ΠΒ και της καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης.	Η μελέτη έδειξε πως μόνο το 34.9% είχε παρακολουθήσει σεμινάρια ΠΒ και ότι το 43.2% διστάζει να παρέχει ΠΒ. Δηλαδή, υπάρχει ανεπάρκεια γνώσης των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στις ΠΒ και

					στην καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση.
Dursun, A., Özsoylu, S., Emeklioğlu, B., & Akyıldız, B. N. (2018). <i>Evaluating the basic life support knowledge among schoolteachers: A cross-sectional survey in Kayseri, Turkey</i>	Για την παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε συγχρονική μελέτη (cross sectional).	Στόχος της μελέτης ήταν να εξετάσει τις γνώσεις των δασκάλων Α/Βάθμιας εκπαίδευσης πάνω στις ΠΒ.	Η έρευνα διεξήχθη κατά τον Ιανουάριο 2017 με Μάρτιο 2017 σε σχολεία στο Kayaseri της Τουρκίας. Το δείγμα αποτέλεσαν 541 εκπαιδευτικοί.	Δόθηκε ερωτηματολόγιο πολλαπλής επιλογής.	Παρά το γεγονός ότι οι δάσκαλοι θεωρούν σημαντική την ύπαρξη ενός ικανοποιητικού επιπέδου γνώσεων ΠΒ, το επίπεδό τους σε γνώσεις ήταν χαμηλό.
El Awady, S. M. S., Talaat, T., & Elderiny, S. N. <i>First Aid Training Program for Children Caregivers in Nursery.</i>	Μια πειραματική μελέτη.	Ο σκοπός της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της επίδρασης του εκπαιδευτικού προγράμματος ΠΒ σε δασκάλους παιδικών σταθμών.	Συμμετείχαν οι φροντιστές παιδιών όλων των ιδιωτικών σχολείων στην περιοχή Ain Helwan στην Αίγυπτο. Το δείγμα αποτέλεσαν 110 δάσκαλοι.	Δόθηκε ερωτηματολόγιο αρχικά για να αξιολογηθούν οι ήδη υπάρχουσες γνώσεις. Με μια λίστα ελέγχου στη συνέχεια έγινε η αξιολόγηση πριν και μετά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.	Η τρέχουσα μελέτη αποκάλυψε ότι υπήρξε στατιστικά σημαντική βελτίωση στη βαθμολογία όλων των στοιχείων καθώς και στη συνολική βαθμολογία γνώσεων και πρακτικών μετά το πρόγραμμα εκπαίδευσης.
Elsoud, M. S. A., Ahmed, H. A. H., Ahmed, A. M. A. W., & Farg, H. K. (2018). <i>Assessment knowledge of primary schools teachers about first aid at Ismailia City.</i>	Η μελέτη που έγινε ήταν περιγραφική.	Η μελέτη είχε στόχο να διερευνήσει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών Α' Βάθμιας εκπαίδευσης για τις ΠΒ στην πόλη Ισμαηλία.	Επιλέχθηκαν τυχαία 7 δημοτικά σχολεία με συνολικό αριθμό τους 140 δασκάλους.	Πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με χρήση ερωτηματολογίου.	Η μελέτη έδειξε πως οι γνώσεις των εκπαιδευτικών στις ΠΒ στα σχολεία της Ισμαηλίας είναι ελλιπείς.
Faris, S. H., Alzeyadi, S., & Athbi, H. A. (2019). <i>Assessment</i>	Πραγματοποιήθηκε συγχρονική μελέτη	Στόχος της έρευνας ήταν να αξιολογήσει	Η έρευνα διεξήχθη κατά την περίοδο Νοεμβρίου 2018	Μοιράστηκε ερωτηματολόγιο το οποίο	Συμπερασματικά η έρευνα έδειξε πως

<p><i>of Knowledge Regarding First Aid among Primary School Teachers.</i></p>	<p>(cross-sectional).</p>	<p>τις γνώσεις των δασκάλων στα δημοτικά σχολεία στην πόλη Κερμπάλα, Ιρακ</p>	<p>έως Δεκεμβρίου 2018 σε 200 δασκάλους Α΄ Βάθμιας εκπαίδευσης.</p>	<p>αποτελείτο από 2 μέρη. Το πρώτο μέρος περιείχε τα δημογραφικά στοιχεία και το δεύτερο μέρος είχε 15 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής σχετικά με τις ΠΒ.</p>	<p>περισσότεροι από τους μισούς δασκάλους έχουν χαμηλό επίπεδο γνώσεων σε ΠΒ ενώ οι περισσότεροι δάσκαλοι δεν συμμετέχουν σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Επίσης, παρατηρήθηκε πως οι γνώσεις επηρεάζονται από το φύλο.</p>
<p>Ganfure, G., Ameya, G., Tamirat, A., Lencha, B., & Bikila, D. (2018). <i>First aid knowledge, attitude, practice, and associated factors among kindergarten teachers of Lideta sub-city Addis Ababa, Ethiopia.</i></p>	<p>Πραγματοποιήθηκε συγχρονική μελέτη σε νηπιαγωγούς. (A cross-sectional study)</p>	<p>Σκοπός ήταν να διερευνηθούν οι στάσεις, οι γνώσεις, οι πρακτικές και οι σχετικοί παράγοντες ΠΒ σε νηπιαγωγούς που διαμένουν στις υποπόλεις Lideta, Addis Ababa και Αιθιοπία.</p>	<p>194 νηπιαγωγοί συμμετείχαν από τα 23 νηπιαγωγεία που επιλέχθηκαν με τυχαία δειγματοληψία.</p>	<p>Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με τη χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου με ανοιχτού & κλειστού τύπου ερωτήσεις. Έπειτα, εισήχθησαν στο λογισμικό Epi Data έκδοση 3.1 και ακολούθησε η ανάλυση με τη χρήση SPSS έκδοσης 20.</p>	<p>Το 40% των δασκάλων γνώριζαν ΠΒ ενώ το 75% από αυτούς αντιμετώπιζαν θετικά τις ΠΒ. Υπήρξε θετική συσχέτιση ανάμεσα στην πολυετή εμπειρία, τον τύπο του νηπιαγωγείου, την προηγούμενη εκπαίδευση και την παροχή ΠΒ σε παιδιά αναφορικά με την αντίληψη των ΠΒ.</p>
<p>Ilha, A. G., Cogo, S. B., Ramos, T. K., Andolhe, R., Badke, M. R., & Colussi, G. (2021). <i>Educational actions on first aid for early childhood education teachers: a quasi-experimental study.</i> Revista da Escola de Enfermagem da USP, 55.</p>	<p>Πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα με οιοονεί πειραματικό (ημιπειραματικό) σχεδιασμό.</p>	<p>Ο σκοπός αυτής της έρευνας ήταν να αξιολογήσει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής πάνω στις ΠΒ πριν και μετά τη συμμετοχή σε</p>	<p>45 δάσκαλοι από 4 σχολεία προσχολικής εκπαίδευσης επιλέχθηκαν με τυχαία δειγματοληψία.</p>	<p>Τα δεδομένα αναλύθηκαν με στατιστικές μελέτες, χρησιμοποιώντας τα τεστ Shapiro Wilk και Wilcoxon.</p>	<p>Ο αριθμός των σωστών απαντήσεων στις ερωτήσεις είχε ανέβει ενώ βελτιωμένη ήταν η εικόνα όσον αφορά τους βαθμούς με διαφορά 5,17 μονάδων από την προκαταρκτική έως τη</p>

		μια εκπαιδευτική δράση.			μετα-τεστ με σημαντική σύγκριση των αθροισμάτων. Η διεξαγωγή εκπαιδευτικών δράσεων στις ΠΒ αύξησε τις γνώσεις των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής, ενώ εξίσου σημαντικός θεωρήθηκε & ο ρόλος των νοσηλευτών ως εκπαιδευτών υγείας.
Jacob, O. M., Goswami, A., Ahamed, F., Dubey, M., Goswami, K., & Gupta, N. (2018). <i>A training program on first aid and basic life support skills among teachers of a school in South Delhi: a feasibility assessment</i> . International Journal of Community Medicine and Public Health, 5(10), 4345.	Η μελέτη που πραγματοποιήθηκε έγινε με εκπαιδευτικό Πρόγραμμα.	Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να αξιολογηθεί ο στόχος ενός προγράμματος κατάρτισης πάνω στις ΠΒ καθώς και οι βασικές δεξιότητες προάσπισης της ζωής των δασκάλων σε ένα σχολείο της Ινδίας, το Νότιο Δελχί.	Με τυχαία δειγματοληψία επιλέχθηκαν 40 εκπαιδευτικοί σε ένα σχολείο στο Νότιο Δελχί. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν τον Αύγουστο του 2016.	Πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.	Τα ευρήματα έδειξαν ότι η μέση βαθμολογία (SD) πριν και μετά την εκπαίδευση κυμάνθηκε μεταξύ 5,55 (1,88) και 12,4 (1,66). Υπήρξε βελτιωμένη εικόνα στις γνώσεις των ικανοτήτων ΠΒ μετά την εκπαίδευση.
Jindal, A., Holla, R., Khan, N. K., Basak, S., Jaswanth, K., Radhakrishnan, J., ... & Kumar, A. (2020). <i>Are our teachers knowledgeable towards pre hospital emergency care: A study from South India</i> . Clinical	Πραγματοποιήθηκε περιγραφική συγχρονική μελέτη (cross-sectional study).	Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η αφύπνιση των δασκάλων σχετικά με την Προνοσοκομειακή φροντίδα στο Μανγκαλόν και η	Επιλέχθηκαν 118 δάσκαλοι σε 5 σχολεία Μανγκαλόν της Ινδίας με τυχαία δειγματοληψία.	Χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο.	Τα ευρήματα έδειξαν ότι οι δάσκαλοι είχαν εξαιρετικές γνώσεις στην αντιμετώπιση ατόμων με υπογλυκαιμία (94,9%). Το 93,2% των δασκάλων είχε γνώσεις σχετικά με

Epidemiology and Global Health, 8(4), 1213-1216.		διερεύνηση των επίσημα εκπαιδευμένων δασκάλων στην Προνοσοκομειακή φροντίδα.			τις περιοχές και τα συμπτώματα του τραύματος στο κεφάλι. Αντιθέτως, μόνο το 49,2% μπορούσε να αντιμετωπίσει την ρινορραγία. Οι γνώσεις των δασκάλων σχετικά με την αλλεργική αντίδραση σε τσίμπημα μέλισσας ήταν φτωχή (17,8%).
Kaur, N., Kaur, S., & Kaur, M. (2017). <i>A descriptive study to assess the level of knowledge regarding the first aid management among school teachers in selected schools of District Mohali, Punjab.</i> J Health Med Inform, 8, 288.	Για την διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε περιγραφική μελέτη.	Στόχος ήταν να αξιολογηθεί το επίπεδο των γνώσεων σχετικά με την διαχείριση ΠΒ στους εκπαιδευτικούς σε σχολεία της District Mohali, Punjab.	40 δείγματα επιλέχθηκαν μεταξύ ανδρών και γυναικών οι οποίοι ήταν εκπαιδευτικοί που δούλευαν στο Κυβερνητικό σχολείο της Περιφέρειας Mohali.	Χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο 40 ερωτήσεων. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με τη χρήση του τεστ συχνότητας και του Chi-square στο SPSS.	Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών είχαν μέσο όρο γνώσεων για τις ΠΒ (77,5%), το 12,5% είχε άριστες γνώσεις, ενώ το 10% είχε ελάχιστες γνώσεις σχετικά με τη διαχείριση ΠΒ.
Mahmoud, S. F. (2016). <i>Effect of First Aid Health Educational Intervention for Special Education School Teachers at Zagazig City.</i> Zagazig Nursing Journal, 12(2), 99-115.	Πραγματοποιήθηκε έρευνα με οιονεί πειραματικό (ημπειραματικό) σχεδιασμό.	Σκοπός της μελέτης ήταν να διερευνηθεί το πόσο αποτελεσματικές ήταν οι ΠΒ σε εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής σε σχολεία της πόλης Zagazig.	Η έρευνα διήρκεσε από τον Οκτώβριο του 2015 έως τον Μάρτιο του 2016 και πραγματοποιήθηκε σε 60 δασκάλους των 3 ειδικών σχολείων της πόλης.	Τα εργαλεία συλλογής που χρησιμοποιήθηκαν ήταν 2. Το 1ο ήταν ένα ερωτηματολόγιο που αφορούσε τις γνώσεις των δασκάλων στις ΠΒ & το 2ο ήταν μια λίστα ελέγχου παρατήρησης για την αξιολόγηση των	Υπήρχε στατιστικά σημαντική απόκλιση ανάμεσα στις γνώσεις και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών στις ΠΒ σε όλα τα στάδια της παρέμβασης. Παρατηρήθηκε μεγάλη βελτίωση στις

				δασκάλων στις δεξιότητες ΠΒ.	βαθμολογίες γνώσεων της ομάδας μελέτης συνολικά σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος.
Mersal, F. A., & Aly, R. A. E. S. (2016). Developing disaster management and first aid guidelines for school teachers in Cairo Egypt. <i>Journal of Nursing Education and Practice</i> , 6(7), 41.	Πραγματοποιήθηκε έρευνα με οιονεί πειραματικό (ημιπειραματικό) σχεδιασμό.	Σκοπός της μελέτης ήταν να αξιολογήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών σε θέματα καταστροφών και ΠΒ.	Χρησιμοποιήθηκε σκόπιμη δειγματοληψία με δείγμα 59 δασκάλων, από 2 διαφορετικά σχολεία.	Τα δεδομένα αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα SPSS έκδοση 16.	Τα αποτελέσματα της μελέτης αποκάλυψαν ότι το 18.6% των εκπαιδευτικών είχε επαρκείς γνώσεις ΠΒ πριν την παρέμβαση και μετά την παρέμβαση ο βαθμός αυξήθηκε στα 66.1%. Επομένως, το πρόγραμμα για την διαχείριση καταστροφών και ΠΒ για δασκάλους βελτίωσε τις γνώσεις τους.
Mohamad, S., Mohamad, A., & Ahmed, S. (2018). First aid program for nursery school teachers. <i>IOSR Journal of Nursing and Health Science</i> , 4, 01-09.	Πειραματική έρευνα.	Στόχος της έρευνας είναι να αξιολογήσει την επίδραση του πρώτου προγράμματος ενίσχυσης σχετικά με τις γνώσεις και τις πρακτικές των νηπιαγωγών.	Στη μελέτη συμμετείχαν 60 νηπιαγωγοί, 30 από ιδιωτικούς και 30 από κρατικούς παιδικούς σταθμούς, αντιπροσωπεύοντας όλη την πόλη Minya στην Άνω Αίγυπτο.	Τα δεδομένα αναλύθηκαν με τη χρήση του στατιστικού πακέτου λογισμικού SPSS 20. Χρησιμοποιήθηκε πιλοτικό ερωτηματολόγιο σχεδιασμένο από τον ερευνητή στην αραβική γλώσσα.	Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι παρατηρήθηκε αύξηση των γνώσεων & των πρακτικών των εκπαιδευτικών στις ΠΒ μετά την εφαρμογή του προγράμματος.
Mukaddes, Ö. R. S. Learning Needs of Primary Schools	Πρόκειται για μια Περιγραφική	Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν	Επιλέχθηκαν 15 δημόσια δημοτικά σχολεία της	Πραγματοποιήθηκε συνέντευξη με την χρήση	Το 47.2% των εκπαιδευτικών της

<p>Teachers about First Aid. <i>Kastamonu Eğitim Dergisi</i>, 29(3), 682-693.</p>	<p>Μελέτη.</p>	<p>καταγράψει τις γνώσεις και την ανάγκη εκμάθησης των ΠΒ σε εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα δημόσια δημοτικά σχολεία.</p>	<p>Τουρκίας και δέχθηκαν 214 δάσκαλοι να συμμετάσχουν.</p>	<p>ερωτηματολογίου.</p>	<p>πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δήλωσε πως είχαν προηγούμενη εκπαίδευση στις ΠΒ, αλλά μόνο το 11.7% θεωρούσαν πως οι γνώσεις τους ήταν επαρκείς. Το 70,5% των δασκάλων είχαν έρθει αντιμέτωποι με καταστάσεις που χρειαζόνταν ΠΒ στο σχολείο.</p>
<p>Salim, M. A. (2020). <i>Effectiveness of pediatric first aid training program on managing pediatric injuries among pre-school teachers in Pemba Island</i> (Doctoral dissertation, The University of Dodoma).</p>	<p>Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε Πειραματική Μελέτη με ποσοτική προσέγγιση.</p>	<p>Στόχος της παρούσας μελέτης ήταν να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος παιδιατρικών ΠΒ στη βελτίωση της γνώσης, των στάσεων και της πρόθεσης για πρακτικές διαχείρισης παιδικών τραυματισμών σε νηπιαγωγούς στο νησί Pemba.</p>	<p>Επιλέχθηκαν 120 νηπιαγωγοί. Η προ-δοκιμή ακολούθησε χορήγηση εκπαιδευτικού προγράμματος πρώτων βοηθειών παιδιατρικής για 30 λεπτά κάθε συνεδρία.</p>	<p>Τα δεδομένα αναλύθηκαν με χρήση του SPSS έκδοση 20 .</p>	<p>Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν ότι στην προκαταρκτική εξέταση, το 54.2% των εκπαιδευτικών είχε ανεπαρκείς γνώσεις ΠΒ. Όσον αφορά την πρόθεση για πρακτικές, μεταξύ 61,7% είχαν κακή πρόθεση να εξασκηθούν στην προ-δοκιμή, όμως το 72.5% των εκπαιδευτικών είχαν θετική στάση. Μετά το τεστ το 80.0% είχε επαρκείς γνώσεις ΠΒ, το 74.2% είχε θετική στάση και το 85.0% των</p>

					εκπαιδευτικών είχαν καλές πρακτικές.
Taklual, W., Mekie, M., & Yewew, C. (2019). Determinants of first aid knowledge and basic practice among elementary school teachers in Debre Tabor City, Northwest Ethiopia. medRxiv, 19005439.	Για τη διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε Συγχρονική Μελέτη (cross sectional).	Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να αξιολογήσει τους καθοριστικούς παράγοντες της γνώσης των ΠΒ και της βασικής πρακτικής σε δασκάλους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Αιθιοπία.	Με της μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας, επιλέχθηκαν 216 δάσκαλοι δημοτικών σχολείων.	Τα δεδομένα αναλύθηκαν με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS έκδοση 21.	Τα ευρήματα έδειξαν ότι το 45,8% των ερωτηθέντων γνώριζαν ΠΒ. Πάνω από το 75% των συμμετεχόντων ανέφερε ότι συνάντησε ένα παιδί που χρειάστηκε ΠΒ, αλλά μόνο το 64% παρείχε ΠΒ.
Workneh, B. S., Mekonen, E. G., & Ali, M. S. (2021). Determinants of knowledge, attitude, and practice towards first aid among kindergarten and elementary school teachers in Gondar city, Northwest Ethiopia. BMC Emergency Medicine, 21(1), 1-11.	Πρόκειται για μια Συγχρονική Μελέτη (cross sectional).	Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να αξιολογήσει την γνώση, την στάση, την πρακτική και τους σχετικούς παράγοντες για τις ΠΒ μεταξύ των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και των νηπιαγωγών στην Αιθιοπία.	Η μελέτη διεξήχθη από την 1 ^η μέχρι τις 20 ^η Ιανουαρίου 2021. Χρησιμοποιήθηκε η τυχαία δειγματοληψία για τη συμμετοχή 346 δασκάλων.	Τα δεδομένα αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας το στατιστικό πρόγραμμα SPSS έκδοση 21. Οι διαμεταβλητές σχέσεις διερευνήθηκαν χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο δυαδικής λογιστικής παλινδρόμησης.	Στα αποτελέσματα της έρευνας αναφέρεται πως οι δάσκαλοι Α/θμιας εκπαίδευσης με υψηλότερη εργασιακή εμπειρία έχουν αυξημένες πιθανότητες στη καλή γνώση των ΠΒ. Όσο για τους νηπιαγωγούς και τους νέους δασκάλους είναι απαραίτητο να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών τους οι ΠΒ. Τέλος, μόνο το 41,1% των ερωτηθέντων είχε καλή

					γνώση ΠΒ. Σχεδόν τα δύο τρίτα (64,8%) των εκπαιδευτικών ήταν θετικοί σχετικά με τις ΠΒ. Η πλειοψηφία (85,8%) των εκπαιδευτικών έδωσε ΠΒ σε παιδιά που τις χρειαζόταν στο σχολείο τους.
--	--	--	--	--	--

4.6 ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΡΘΡΩΝ

1. Al Shatari, S. A. E., Sebri, M., & Sadiq, M. Q. ***First – Aid Knowledge and Practice of Primary – Schools Teachers in the Catchment Area of Hay Al – Salaam Al – Sakany PHC, BAGHDAD-IRAQ, 2018.***

Στόχος της παρούσας μελέτης ήταν να εκτιμηθούν οι γνώσεις και οι πρακτικές των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΠΒ στο Hay Al-Salaam Al-Sakani. Πραγματοποιήθηκε μια συγχρονική μελέτη σε 8 σχολεία της Βαγδάτης, κατά την περίοδο Φεβρουαρίου - Αυγούστου 2018, με τυχαία δειγματοληψία, στην οποία συμμετείχαν 145 εκπαιδευτικοί. Χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ερυθράς Ημισελήνου και της 5^{ης} έκδοσης του Αμερικανικού εγχειριδίου για επειγοντολόγους. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα πως ένα μικρό ποσοστό παρείχε ΠΒ στο παρελθόν (30,3%) ενώ μεγάλο ήταν το ποσοστό που δεν έλαβε μέρος σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα ΠΒ. Στατιστικά σημαντική ήταν η συσχέτιση της ηλικίας των εκπαιδευτικών σε σχέση με τις γενικές γνώσεις των ΠΒ και την αντιμετώπιση της δηλητηρίασης, του κατάγματος και των εγκαυμάτων.

2. Al-Aaragi, A. N., MaythamSalim, A. L., & Mohammed, A. A. A. L. G. (2019) ***assessment of primary school teachers' knowledge, attitude and reported practice toward first-aid in holy Karbala-Iraq; a cross-sectional study. Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation, 32, 3.***

Η μελέτη αυτή αποσκοπούσε στην αξιολόγηση των γνώσεων, της στάσης και των πρακτικών των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΠΒ. Μια περιγραφική συγχρονική μελέτη διεξήχθη σε 32 δημοτικά σχολεία, με τυχαία δειγματοληψία, στην επαρχία της Καρμπάλα κατά την περίοδο Ιανουάριος - Ιούνιος 2019 στην οποία έλαβαν μέρος 438 δάσκαλοι. Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο με το οποίο προέκυψε ότι το 62% των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είχαν ελάχιστες γνώσεις ενώ το 80% είχε λάβει πληροφορίες από τα ΜΜΕ.

3. Ali, W.D.A., Shihab, L.A., & Abdulrazaq, M.A. (2021) *Assessment of teachers' knowledge about first aid some Basrah City Schools*. *Education*, 15(75),26-4.

Η παρούσα μελέτη είχε ως στόχο να εκτιμήσει τις γνώσεις των δασκάλων στις ΠΒ. Διεξήχθη συγχρονική μελέτη (cross-sectional) στην οποία έλαβαν μέρος 72 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι εργάζονταν σε σχολεία στο Κυβερνείο της Βασόρας. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου φόρμας Google περιλάμβαναν 30 στοιχεία σχετικά με τις ΠΒ και αφού λήφθηκαν απαντήσεις διαπιστώθηκε ότι υπήρχε έλλειψη γνώσεων των δασκάλων στην αντιμετώπιση μίας κατάστασης που έχρηζε παροχής ΠΒ.

4. Alshammari, K. O. (2021). *Assessment of knowledge, attitude, and practice about first aid among male school teachers in Hail city*. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(1), 138.

Στόχος της παρούσας μελέτης ήταν η αξιολόγηση της γνώσης, της στάσης και της πρακτικής των ΠΒ και των συναφών παραγόντων μεταξύ των ανδρών δασκάλων στην πόλη Χέιλ. Στη συγχρονική μελέτη συμμετείχαν 604 δάσκαλοι από 30 σχολεία του Χέιλ της Σαουδικής Αραβίας, με τυχαία δειγματοληψία, για να εκπροσωπήσουν σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η έρευνα έγινε διαδικτυακά με ερωτηματολόγιο και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένα σημαντικό ποσοστό (90,9%) είχαν γνώση παροχής ΠΒ ενώ περίπου οι μισοί εκπαιδευτικοί (58,28%) δεν είχαν λάβει κατάλληλη εκπαίδευση. Η ηλικία, το φύλο και η οικογενειακή κατάσταση είχαν καίριο ρόλο στην γνώση ΠΒ.

5. Arli, S. K., & Yildirim, Z. (2017). *The effects of basic first aid education on teachers' knowledge level: A pilot study*. *International Journal of Caring Sciences*, 10(2), 813.

Η μελέτη αυτή είχε ως στόχο να συγκρίνει τα επίπεδα γνώσεων των εκπαιδευτικών στις ΠΒ πριν και μετά την εκπαίδευσή τους. Μία συγκριτική μελέτη η οποία διενεργήθηκε στην Τουρκία από 1 Αυγούστου 2016 έως 1 Οκτωβρίου 2016 και περιείχε ένα δημόσιο και ένα ιδιωτικό σχολείο. Η πειραματική ομάδα αποτελούνταν από 24 εκπαιδευτικούς ιδιωτικού σχολείου ενώ η ομάδα ελέγχου από 20 εκπαιδευτικούς δημοσίου σχολείου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πειραματική ομάδα επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τις γνώσεις τους στις ΠΒ.

6. **Awad Allah, M., Salem, G., & Said, R. (2016). *Enhancement of Disaster Management and First Aid Rules for Primary School Teachers in Egypt*. Journal of High Institute of Public Health, 46(2), 61-68.**

Αντικείμενο της μελέτης αποτέλεσε η αξιολόγηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ΠΒ καθώς και η διαχείριση καταστροφών πριν και μετά την εκπαίδευσή τους. Πραγματοποιήθηκε μελέτη παρέμβασης, με ένα ερωτηματολόγιο και μια λίστα ελέγχου στην οποία συμμετείχαν 40 εκπαιδευτικοί, με τυχαία δειγματοληψία, από διάφορα σχολεία της περιοχής Ζαγκαζίκ στην Αίγυπτο κατά την περίοδο Νοεμβρίου 2015 έως Απριλίου 2016. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν φτωχές γνώσεις ΠΒ και διαχείρισης καταστροφών, ενώ μετά την παρέμβαση σημειώθηκε βελτίωση στις γνώσεις τους.

7. **Δημόπουλος Ι. Γεώργιος (2015). *Εκτίμηση του επιπέδου των γνώσεων στις πρώτες βοήθειες και στην καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*.**

Σκοπός της συγκεκριμένης μελέτης είναι να εκτιμήσει το επίπεδο γνώσεων στις ΠΒ και στην καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στην μελέτη συμμετείχαν 410 δάσκαλοι από δημοτικά σχολεία της περιφέρειας Αττικής. Οι μεγαλύτερης ηλικίας εκπαιδευτικοί, οι παντρεμένοι και οι εκπαιδευτικοί με μεταπτυχιακές σπουδές έχουν μεγαλύτερη εμπειρία στην αντιμετώπιση ατυχημάτων. Αποκαλύφθηκε πως οι γνώσεις των εκπαιδευτικών είναι ανεπαρκείς σχετικά με τις ΠΒ και την καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση.

8. **Dursun, A., Özsoylu, S., Emeklioglu, B., & Akyildiz, B. N. (2018). *Evaluating the basic life support knowledge among schoolteachers: A cross-sectional survey in Kayseri, Turkey*. Turkish Journal of Pediatrics, 60(6).**

Ο πρωταρχικός στόχος αυτής της μελέτης ήταν να διερευνήσει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΠΒ. Πρόκειται για μια συγχρονική μελέτη (cross sectional) η οποία πραγματοποιήθηκε με την μορφή ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών σε 541 εκπαιδευτικούς σε σχολεία στο Καγιασέρι της Τουρκίας κατά την περίοδο Ιανουάριος με Μάρτιος 2017. Συνοψίζοντας, αν και οι εκπαιδευτικοί πίστευαν ότι πρέπει να υπάρχει ένα καλό επίπεδο γνώσεων ΠΒ, οι ίδιοι είχαν ελάχιστες γνώσεις.

9. El Awady, S. M. S., Talaat, T., & Elderiny, S. N. *First Aid Training Program for Children Caregivers in Nursery.*

Στόχος της παρούσας έρευνας αποτέλεσε η αξιολόγηση της επίδρασης του εκπαιδευτικού προγράμματος πρώτων βοηθειών για παιδιά φροντιστές σε βρεφονηπιακούς σταθμούς. Η μελέτη αυτή πραγματοποιήθηκε σε 19 βρεφονηπιακούς σταθμούς και συμμετείχαν 110 φροντιστές στην περιοχή Ain Helwan, στο Κυβερνείο του Καΐρου. Η εφαρμογή του προγράμματος κατάρτισης βελτίωσε τις γνώσεις και τις πρακτικές των φροντιστών παιδιών που σχετίζονται με τις ΠΒ.

10. Elsouid, M. S. A., Ahmed, H. A. H., Ahmed, A. M. A. W., & Farg, H. K. (2018). *Assessment knowledge of primary schools' teachers about first aid at Ismailia City.*

Η μελέτη αποσκοπούσε στην αξιολόγηση της γνώσης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τις ΠΒ. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε σε επτά δημοτικά σχολεία στην πόλη Ισμαήλια. Περίπου 140 εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στην έρευνα, με τυχαία δειγματοληψία. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η γνώση των δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τις ΠΒ ήταν ανεπαρκείς.

11. Faris, S. H., Alzeyadi, S., & Athbi, H. A. (2019). *Assessment of Knowledge Regarding First Aid among Primary School Teachers.* Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology, 13(2).

Η μελέτη αυτή έχει ως στόχο να διερευνήσει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών του δημοτικού σχολείου σχετικά με τις ΠΒ στο δημοτικό σχολείο. Διεξήχθη διατομική περιγραφική έρευνα για τον εντοπισμό των γνώσεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ΠΒ στην πόλη Kerbala-South-Central του Ιράκ κατά την περίοδο από τον Νοέμβριο του 2018 έως τον Δεκέμβριο του 2018 σε δείγμα 200 εκπαιδευτικών. Περίπου οι μισοί εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είχαν χαμηλό επίπεδο γνώσεων σχετικά με τις ΠΒ, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν έλαβαν μέρος σε κανένα πρόγραμμα κατάρτισης σχετικά με τις ΠΒ, το 85% έχουν αποκτήσει πληροφορίες από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η διαφορά φύλου είχε επίδραση στις γνώσεις τους.

12.Ganfure, G., Ameya, G., Tamirat, A., Lencha, B., & Bikila, D. (2018). *First aid knowledge, attitude, practice, and associated factors among kindergarten teachers of Lideta sub-city Addis Ababa, Ethiopia*. PloS one, 13(3), e0194263.

Η μελέτη αυτή αποσκοπούσε στην αναζήτηση της γνώσης, της στάσης και της πρακτικής ΠΒ μεταξύ των δασκάλων νηπιαγωγείου της υποπόλης Λιντέτα, Αντίς Αμπέμπα και Αιθιοπία. Μια συγχρονική μελέτη διεξήχθη μεταξύ των δασκάλων του νηπιαγωγείου. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν χρησιμοποιώντας ένα ερωτηματολόγιο με ανοιχτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις. Υπήρχαν χαμηλές γνώσεις πρώτων βοηθειών και υψηλή θετική στάση μεταξύ των εκπαιδευτικών του νηπιαγωγείου. Η πολυετής εμπειρία, η προηγούμενη εκπαίδευση ΠΒ και ο τύπος του νηπιαγωγείου συσχετίστηκαν θετικά με τις γνώσεις ΠΒ και τη θετική στάση.

13.Ilha, A. G., Cogo, S. B., Ramos, T. K., Andolhe, R., Badke, M. R., & Colussi, G. (2021). *Educational actions on first aid for early childhood education teachers: a quasi-experimental study*. Revista da Escola de Enfermagem da USP, 55.

Στόχος ήταν η διερεύνηση των γνώσεων των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης σχετικά με τις ΠΒ πριν και μετά τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά δρώμενα. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν ποσοτική με οιονεί πειραματικό (ημιπειραματικό) σχεδιασμό ενώ στο δείγμα συμμετείχαν 45 εκπαιδευτικοί από τέσσερα σχολεία προσχολικής εκπαίδευσης με τυχαία δειγματοληψία. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με στατιστικές μελέτες με την χρήση των τεστ Shapiro Wilk και Wilcoxon. Η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων για τις πρώτες βοήθειες αύξησε τις γνώσεις των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης επί του θέματος και αναδείχθηκε ο ρόλος των νοσηλευτών ως εκπαιδευτικών υγείας.

14.Jacob, O. M., Goswami, A., Ahamed, F., Dubey, M., Goswami, K., & Gupta, N. (2018). *A training program on first aid and basic life support skills among teachers of a school in South Delhi: a feasibility assessment*. International Journal of Community Medicine and Public Health, 5(10), 4345.

Στόχος της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της σκοπιμότητας ενός προγράμματος κατάρτισης σχετικά με τις ΠΒ και τις βασικές δεξιότητες υποστήριξης ζωής μεταξύ των εκπαιδευτικών ενός σχολείου στο νότιο Δελχί της Ινδίας. Η μελέτη που χρησιμοποιήθηκε έγινε με εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο οποίο επιλέχθηκαν 40 εκπαιδευτικοί σε ένα σχολείο

στο Νότιο Δελχί. Η συλλογή δεδομένων έγινε τον Αύγουστο του 2016. Η συνέντευξη που πραγματοποιήθηκε έγινε με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπήρξε βελτιωμένη εικόνα στις γνώσεις των ικανοτήτων ΠΒ μετά την εκπαίδευση.

15.Jindal, A., Holla, R., Khan, N. K., Basak, S., Jaswanth, K., Radhakrishnan, J., ... & Kumar, A. (2020). *Are our teachers knowledgeable towards pre hospital emergency care: A study from South India*. *Clinical Epidemiology and Global Health*, 8(4), 1213-1216.

Στόχος υπήρξε η αφύπνιση των εκπαιδευτικών και ο καθορισμός του αριθμού των εκπαιδευτικών που έχουν εκπαιδευτεί επίσημα στην προνοσοκομειακή φροντίδα στην πόλη Μανγκαλόρ. Πραγματοποιήθηκε περιγραφική συγχρονική μελέτη (cross-sectional study) που έγινε σε 118 εκπαιδευτικούς, σε 5 σχολεία με τυχαία δειγματοληψία στο Μανγκαλόρ της Ινδίας. Χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το ποσοστό των εκπαιδευτικών που έχουν λάβει προνοσοκομειακή εκπαίδευση στο πρόσφατο παρελθόν ήταν χαμηλό, ενώ οι γνώσεις τους σχετικά με τη φροντίδα ΠΒ διαπιστώθηκε ότι ήταν επαρκείς.

16.Kaur, N., Kaur, S., & Kaur, M. (2017). *A descriptive study to assess the level of knowledge regarding the first aid management among school teachers in selected schools of District Mohali, Punjab*. *J Health Med Inform*, 8, 288.

Πρόκειται για μια περιγραφική μελέτη που αξιολογεί τα επίπεδα γνώσεων σχετικά με τη διαχείριση ΠΒ μεταξύ των εκπαιδευτικών σε επιλεγμένα σχολεία της Περιφέρειας Μοχάλι και Πουνζάμπ. Η παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε μεταξύ των εκπαιδευτικών του κυβερνητικού σχολείου σχετικά με τις γνώσεις για την διαχείριση ΠΒ στο σχολείο. Η μελέτη απαρτιζόταν συνολικά από 40 εκπαιδευτικούς με τυχαία δειγματοληψία. Δόθηκε ένα ερωτηματολόγιο με 40 ερωτήσεις. Βάσει των αποτελεσμάτων, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είχαν μέτριες γνώσεις σχετικά με τις ΠΒ, ενώ μικρό ήταν το ποσοστό που είχε ελλιπείς γνώσεις ΠΒ.

17.Mahmoud, S. F. (2016). *Effect of First Aid Health Educational Intervention for Special Education School Teachers at Zagazig City. Zagazig Nursing Journal, 12(2), 99-115.*

Πρόκειται για μια μελέτη με οιονεί πειραματικό (ημειπειραματικό) σχεδιασμό με στόχο την διερεύνηση γνώσης στις ΠΒ των δασκάλων ειδικής αγωγής σε σχολεία της πόλης Zagazig. Στην έρευνα συμμετείχαν 60 εκπαιδευτικοί από 3 διαφορετικά σχολεία. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής έδειξαν ότι μετά την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος σημειώθηκε πρόοδος στις γνώσεις και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών στις ΠΒ.

18.Mersal, F. A., & Aly, R. A. E. S. (2016). *Developing disaster management and first aid guidelines for school teachers in Cairo Egypt. Journal of Nursing Education and Practice, 6(7), 41.*

Στόχος της παρούσας πειραματικής μελέτης ήταν να αξιολογήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις ΠΒ σε θέματα διαχείρισης κρίσεων & καταστροφών πριν και μετά την παρέμβαση. Στη μελέτη συμμετείχαν 59 δάσκαλοι, από συγκεκριμένα σχολεία του Καΐρου στην Αίγυπτο. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, το 18,6% των εκπαιδευτικών είχε επαρκείς γνώσεις ΠΒ. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας, της προηγούμενης εκπαίδευσης και της εμπειρίας. Δηλαδή οι ηλικιωμένοι, οι πιο έμπειροι και καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί έχουν περισσότερες γνώσεις και είναι πιο επιδέξιοι στις ΠΒ. Επιπλέον, υπάρχει συσχέτιση όσον αφορά το φύλο, αφού οι γυναίκες είναι πιο ενημερωμένες για τις ΠΒ σε σχέση με τους άντρες.

19.Mohamad, S., Mohamad, A., & Ahmed, S. (2018). *First aid program for nursery school teachers. IOSR Journal of Nursing and Health Science, 4, 01-09.*

Η μελέτη αποσκοπούσε στην αξιολόγηση της επίδρασης του πρώτου προγράμματος ενίσχυσης των ΠΒ για της γνώσεις και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών του νηπιαγωγείου. Σε αυτή τη μελέτη χρησιμοποιήθηκε ένας προ/μετά ερευνητικός σχεδιασμός και συμμετείχαν 60 δάσκαλοι νηπιαγωγείου, 30 από ιδιωτικά και 30 από κυβερνητικά νηπιαγωγεία. Η τρέχουσα μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι παρατηρήθηκε αύξηση των γνώσεων και των πρακτικών των εκπαιδευτικών σχετικά με τις ΠΒ μετά την εφαρμογή του προγράμματος.

20.Mukaddes, Ö. R. S. *Learning Needs of Primary Schools Teachers about First Aid*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 29(3), 682-693.

Στόχος αυτής της έρευνας ήταν να προσδιοριστούν οι γνώσεις των ΠΒ και οι μαθησιακές ανάγκες που περιβάλλουν την εκπαίδευση ΠΒ των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε δημόσια δημοτικά σχολεία. Στην συγκεκριμένη περιγραφική μελέτη συμμετείχαν 214 καθηγητές που εργάζονται σε 15 δημόσια δημοτικά σχολεία στην πόλη Amasya της Τουρκίας. Η μελέτη κατέληξε πως οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν ικανοποιητικές γνώσεις όσον αφορά τις ΠΒ και διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν μαθησιακές ανάγκες σχετικά με τις ΠΒ.

21.Salim, M. A. (2020). *Effectiveness of pediatric first aid training programme on managing pediatric injuries among pre-school teachers in Pemba Island* (Doctoral dissertation, The University of Dodoma).

Ο βασικός στόχος αυτής της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του παιδιατρικού προγράμματος κατάρτιση ΠΒ για τη βελτίωση της γνώσης, της στάσης και της πρόθεσης για πρακτικές διαχείρισης παιδιατρικών τραυματισμών μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης στο νησί Pemba. Η μελέτη αποκαλύπτει ότι, οι καθηγητές προσχολικής εκπαίδευσης είχαν επαρκείς γνώσεις, θετική στάση και ορθές πρακτικές μετά από παρέμβαση του παιδιατρικού προγράμματος κατάρτισης ΠΒ. Ως εκ τούτου, η μηδενική υπόθεση ότι το πρόγραμμα δεν θα έχει καμία επίδραση στους εκπαιδευτικούς απορρίφθηκε και η εναλλακτική υπόθεση έγινε αποδεκτή, καθώς το παιδιατρικό πρόγραμμα κατάρτισης ΠΒ ήταν αποτελεσματικό βελτιώνοντας το επίπεδο γνώσεων, στάσεων και πρόθεσης για πρακτικές διαχείρισης παιδιατρικών τραυματισμών μεταξύ των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης.

22.Taklual, W., Mekie, M., & Yenew, C. (2019). *Determinants of first aid knowledge and basic practice among elementary school teachers in Debre Tabor City, Northwest Ethiopia*. medRxiv, 19005439.

Η μελέτη αυτή αποσκοπούσε στην αξιολόγηση των καθοριστικών παραγόντων της γνώσης των ΠΒ και της βασικής πρακτικής μεταξύ των εκπαιδευτικών του δημοτικού σχολείου στο Debre Tabor της Αιθιοπίας. Χρησιμοποιήθηκε ενιαίος τύπος αναλογίας

πληθυσμού για τον υπολογισμό του μεγέθους του δείγματος και στη μελέτη συμπεριλήφθηκαν συνολικά 216 εκπαιδευτικοί δημοτικού σχολείου. Εφαρμόστηκε απλή τεχνική τυχαίας δειγματοληψίας με αναλογική κατανομή για την επιλογή των συμμετεχόντων στη μελέτη. Το 54.2% των δασκάλων είχαν χαμηλές γνώσεις για τις ΠΒ. Το εκπαιδευτικό καθεστώς, το έτος υπηρεσίας, η προηγούμενη εκπαίδευση ΠΒ και οι πληροφορίες σχετικά με τις πρώτες βοήθειες ήταν ο προγνωστικός παράγοντας των γνώσεων ΠΒ. Η κύρια πηγή πληροφοριών για τις ΠΒ σύμφωνα με το 69.1% των συμμετεχόντων είναι το υγειονομικό προσωπικό. Οι ερευνητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η εισαγωγή ουσιαστικής κατάρτισης ΠΒ στο πρόγραμμα σπουδών των εκπαιδευτικών.

23. Workneh, B. S., Mekonen, E. G., & Ali, M. S. (2021). *Determinants of knowledge, attitude, and practice towards first aid among kindergarten and elementary school teachers in Gondar city, Northwest Ethiopia*. BMC Emergency Medicine, 21(1), 1-11.

Η μελέτη αυτή αποσκοπούσε στην αξιολόγηση της γνώσης, της στάσης, της πρακτικής και των συναφών παραγόντων για τις ΠΒ μεταξύ των εκπαιδευτικών νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου στην πόλη Gondar, Βορειοδυτική Αιθιοπία το 2021. Χρησιμοποιήθηκε τυχαία δειγματοληψία για την πρόσληψη 346 συμμετεχόντων. Ελάχιστοι είχαν καλή γνώση στις ΠΒ. Το 60.5%, 21.0%, 7.6% και το 10.9% από τους εκπαιδευτικούς έλαβαν πληροφορίες για τις ΠΒ από τους επαγγελματίες υγείας, από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα βιβλία και την οικογένεια αντίστοιχα. Έχοντας μεγαλύτερη εργασιακή εμπειρία, δουλεύοντας σε δημοτικά και ιδιωτικά σχολεία και έχοντας προηγούμενες πληροφορίες αύξησαν τις πιθανότητες να έχουν καλές γνώσεις. Οι εκπαιδευτικοί με εργασιακή εμπειρία 11-20 ετών είχαν 3 φορές υψηλότερο επίπεδο γνώσεων σε σύγκριση με εκπαιδευτικούς με εμπειρία λιγότερη των 10 ετών, οι δάσκαλοι των δημοτικών σχολείων είχαν 5 φορές υψηλότερο επίπεδο γνώσεων από αυτούς που εργάζονταν σε νηπιαγωγεία. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί που εργάζονταν σε ιδιωτικά σχολεία είχαν 4 φορές υψηλότερες γνώσεις σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς που εργάζονταν στα δημόσια. Οι ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ήταν προτιμότερο να δοθεί προσοχή στην κατάρτιση του προσωπικού σχετικά με τις ΠΒ ειδικά για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονταν σε νηπιαγωγεία και κυβερνητικά σχολεία και νέους υπαλλήλους και να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης ΠΒ στο πρόγραμμα κατάρτισης των εκπαιδευτικών.

4.7 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στην παρούσα πτυχιακή αναλύθηκαν 23 μελέτες εκ των οποίων σχεδόν όλες αναλύουν την γνώση, τη στάση και τη πρακτική αναφορικά με τις ΠΒ μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας. Συνοπτικά, οι μελέτες κατέδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν επαρκείς γνώσεις σχετικά με τις ΠΒ και ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν ανάγκες σε επίπεδο γνώσεων σχετικά με τις ΠΒ. Ως εκ τούτου κρίνεται απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να εφοδιαστούν με επαρκείς γνώσεις επί των ΠΒ, καθότι στο σχολείο, που εκ φύσεως του είναι ένας χώρος που περικλείει σημαντικό αριθμό παιδιών μικρών ηλικιών, δύναται να λάβουν μέρος ένα πλήθος ατυχημάτων, που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης (Alshammari, 2021).

Ποιος είναι ο βαθμός γνώσεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις Πρώτες Βοήθειες ;

Σύμφωνα με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε σχολεία στο Κυβερνείο της Βασόρας αποδεικνύει πως υπάρχει έλλειψη των γνώσεων των δασκάλων στην αντιμετώπιση μιας κατάστασης που χρήζει παροχής ΠΒ (Ali et al., 2021). Άλλη μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε μία πόλη του Ιράκ έδειξε ότι οι μισοί εκπαιδευτικοί είχαν ελάχιστες γνώσεις ΠΒ (Faris et. al., 2019), ενώ σε έρευνα που διεξήχθη στις υποπόλεις Λιντέτα, Αντίς Αμπέμπα και Αιθιοπία, υπήρξε εξίσου χαμηλές γνώσεις ΠΒ στους δασκάλους (Ganfure et. al., 2018). Άλλη μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην Αίγυπτο φαίνεται να συμφωνεί με τα παραπάνω αποτελέσματα πως οι εκπαιδευτικοί έχουν φτωχές γνώσεις ΠΒ (Awad Allah et. al., 2016).

Ποιες είναι οι πηγές απόκτησης γνώσεων των εκπαιδευτικών στις Πρώτες Βοήθειες;

Σύμφωνα με την έρευνα του Workneh και των συν. του το 2021, η οποία αποσκοπούσε στην αξιολόγηση της γνώσης, της στάση και τις πρακτικής για τις ΠΒ μεταξύ των εκπαιδευτικών νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου, απέδειξε πως η κύρια πηγή γνώσεων των εκπαιδευτικών για τις ΠΒ είναι οι επαγγελματίες υγείας σύμφωνα με το 60.5% και το 21.0% δηλώνει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξε και ο Alshammari και οι συν. (2021). Άλλη μια έρευνα που φαίνεται να συμφωνεί με την συγκεκριμένη μελέτη είναι έρευνα του Takual και των συν. του το 2019 στην πόλη της Αιθιοπίας, όπου το 69.1% των συμμετεχόντων δηλώνει πως το υγειονομικό προσωπικό είναι η κύρια πηγή πληροφοριών των ΠΒ. Σε αντίθεση με την περιγραφική συγχρονική μελέτη που

διεξήχθη στην Καρμπάλα αποδεικνύει πως το 80% των συμμετεχόντων είχε λάβει πληροφορίες για τις ΠΒ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (Al-Aaragi et. al.,2019).

Υπάρχει συσχέτιση του βαθμού γνώσεων και του φύλου των εκπαιδευτικών;

Σύμφωνα με την έρευνα του Alshammari και των συν. του το 2021 αποδεικνύεται πως το φύλο έχει επίδραση στην γνώση των εκπαιδευτικών. Και ο Faris και οι συν. του το 2019 φαίνεται να συμφωνούν με τα παραπάνω αποτελέσματα. Άλλη μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην Αίγυπτο και συμμετείχαν 59 δάσκαλοι, απέδειξε πως υπάρχει σημαντική διαφορά όσον αφορά το φύλο και τις γνώσεις ΠΒ. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη έρευνα οι γυναίκες είναι πιο ενημερωμένες σε σχέση με τους άντρες (Mersal et al., 2016).

Διαφοροποιείται ο βαθμός γνώσεων των εκπαιδευτικών στις Πρώτες Βοήθειες στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες;

Μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα από τον Δημόπουλο το 2015, με στόχο την εκτίμηση των γνώσεων των ΠΒ και της καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης αποδεικνύει πως το επίπεδο γνώσεων των εκπαιδευτικών είναι ανεπαρκές. Οι περιπτώσεις που έχουν διερευνηθεί στο Ιράκ από τους Al-Aaragi et. al. (2019), Ali et. al. (2021) και Faris et. al. (2019) έδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν αρκετές γνώσεις όσον αφορά την παροχή ΠΒ. Επιπρόσθετα, σε έρευνες που έχουν διεξαχθεί στην Αίγυπτο από τους Mersal et. al. (2016), Elsoud et. al. (2018) και Awad Allah et. al. (2016) οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν ικανοποιητικές γνώσεις στις ΠΒ. Σύμφωνα με την έρευνα του Ganfure et. al. (2018) και του Taklual et. al. (2019), στην Αιθιοπία δεν υπήρχε πλούσια γνώση ΠΒ ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, στην Τουρκία πραγματοποιήθηκαν μελέτες από τον Pürsun et. al. (2018) και τον Mukaddes, οι οποίοι έδειξαν ότι το επίπεδο γνώσεων των εκπαιδευτικών στην Τουρκία είναι χαμηλό. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα, ο Alshammari (2021) διεξήγαγε έρευνα σε μία πόλη στην Σαουδική Αραβία η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν μέτριες έως ικανοποιητικές γνώσεις στην παροχή ΠΒ. Το δεδομένο αυτό δεν επαρκεί για να δηλωθεί πως το επίπεδο γνώσεων στην Ελλάδα, το οποίο είναι φτωχό, διαφοροποιείται σε σχέση με τις άλλες χώρες.

Υπάρχει συσχέτιση του βαθμού γνώσεων σε σχέση με την ηλικία και την επαγγελματική προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών;

Σύμφωνα με το πλήθος των μελετών, που ασχολήθηκαν με το ζήτημα της αξιολόγησης των γνώσεων των εκπαιδευτικών σε σχέση με την ηλικία και την προϋπηρεσία

απέδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί με μεγαλύτερη εμπειρία έχουν υψηλότερο επίπεδο γνώσεων των ΠΒ σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς με λιγότερη προϋπηρεσία (Workneh et al., 2021). Μια επιπλέον έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Αίγυπτος απέδειξε πως οι ηλικιωμένοι και η πιο έμπειροι δάσκαλοι έχουν περισσότερες γνώσεις και είναι πιο επιδέξιοι στις ΠΒ (Mersal et al., 2016). Η έρευνα που πραγματοποίησε ο Ganfure et al., 2018 απέδειξε πως η ηλικία, το φύλο και η οικογενειακή κατάσταση παίζουν σημαντικό ρόλο στην άμεση αντιμετώπιση περιστατικού το οποίο χρήζει γνώσεις ΠΒ. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως οι μεγαλύτερης ηλικίας εκπαιδευτικοί, οι παντρεμένοι και οι εκπαιδευτικοί με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, είχαν μεγαλύτερη εμπειρία στην αντιμετώπιση ατυχημάτων. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι μελέτες που πραγματοποιήθηκαν από τον Al Shatari et al. (2018) και τον Alshammari et al. (2021).

Αξίζει να γίνει αναφορά σε μια μελέτη, η οποία αποσκοπούσε στην αξιολόγηση της επίδρασης του προγράμματος ΠΒ στις γνώσεις και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών του νηπιαγωγείου. Έπειτα από την επιμόρφωση που έλαβαν οι εκπαιδευτικοί, η τρέχουσα μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι παρατηρήθηκε αύξηση των γνώσεων και των πρακτικών των εκπαιδευτικών σχετικά με τις πρώτες βοήθειες μετά την εφαρμογή του προγράμματος (Mohamad, et. al., 2018). Επιπροσθέτως, σε άλλη μελέτη, όπου στόχος υπήρξε η αξιολόγηση των γνώσεων των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης σχετικά με τις ΠΒ πριν και μετά τη συμμετοχή σε εκπαιδευτική δράση, παρατηρήθηκε ότι η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων για τις ΠΒ αυξάνει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης επί του θέματος και αναδεικνύεται ο ρόλος των νοσηλευτών ως εκπαιδευτικών υγείας (Ilha, et. al., 2021). Επίσης, σε άλλη μελέτη, όπου στόχος ήταν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής παρέμβασης ΠΒ για εκπαιδευτικούς σχολείων ειδικής αγωγής στην πόλη Zagazig, αποδείχτηκε ότι μετά την εφαρμογή των γνώσεων και πρακτικών των εκπαιδευτικών του εκπαιδευτικού προγράμματος σχετικά με τις ΠΒ βελτιώθηκαν (Mahmoud, 2016).

Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν το σημαντικό κενό που υπάρχει αναφορικά με την κατάρτιση των εκπαιδευτικών στις ΠΒ. Πρόκειται για ένα κενό ιδιαιτέρως σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς ότι οι εκπαιδευτικοί, λόγω της φύσεως του επαγγέλματος τους έρχονται σε επαφή καθημερινά με ανήλικα παιδιά (Dursun et. al., 2018). Καταληκτικά οι εκπαιδευτικοί υπολείπονται σε γνωστικό επίπεδο αναφορικά με τις ΠΒ, ωστόσο

προγράμματα κατάρτισης κρίνονται επαρκή να καλύψουν το κενό αυτό και να συμβάλλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

4.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από την παρούσα πτυχιακή εργασία, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

1. Υπάρχει ανεπάρκεια γνώσης των Π.Β. στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
2. Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι πιο ενημερωμένες για τις Π.Β. σε σχέση με τους άντρες.
3. Η κύρια πηγή απόκτησης Π.Β. είναι το υγειονομικό προσωπικό και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
4. Μεγαλύτερη εμπειρία στην αντιμετώπιση ατυχημάτων έχουν οι εκπαιδευτικοί μεγαλύτερης ηλικίας, οι έγγαμοι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτικοί με μεταπτυχιακές σπουδές.

Σύμφωνα με αποτελέσματα της παρούσας βιβλιογραφικής ανασκόπησης, κρίνεται απαραίτητο να διατυπωθούν κάποιες προτάσεις για την αντιμετώπιση περιστατικών στα σχολεία που χρήζουν Π.Β.

1. Επανάληψη της παρούσας μελέτης σε Πανελλήνιο επίπεδο, για περισσότερα αποτελέσματα.
2. Δημιουργία νέα νομοθετικού πλαισίου, όπου υποχρεώνει όλους τους εκπαιδευτικούς για την παρακολούθηση σεμιναρίων για τις Π.Β. ανά τακτά χρονικά διαστήματα και αξιολόγηση των γνώσεων.
3. Θέσπιση του σχολικού νοσηλευτή σε όλες τις βαθμίδες των σχολείων.
4. Κάθε σχολική μονάδα θα πρέπει να συνεργάζεται με οργανισμούς δημόσιας υγείας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adib-Hajbaghery, M., & Kamrava, Z. (2019). *Iranian teachers' knowledge about first aid in the school environment*. Chinese journal of traumatology, 22(4), 240-245.
- Al Shatari, S. A. E., Sebri, M., & Sadiq, M. Q. *First-Aid knowledge and practice of primary-schools teachers in the Catchment area of Hay Al-Salaam Al-Sakany PHC, BAGHDAD-IRAQ*, 2018.
- Al-Aaragi, A. N., MaythamSalim, A. L., & Mohammed, A. A. A. L. G. *assessment of primary school teachers; knowledge, attitude and reported practice toward first-aid in holy Karbala-Iraq; a cross-sectional study*. Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation, 32, 3.
- Αλεξανδροπούλου, Μ. (2017). *Αποτελεσματικότητα προγραμμάτων αγωγής υγείας πρώτων βοηθειών στην κοινότητα: Κριτική ανασκόπηση*.
- Ali, W.D.A., Shihab, L.A., & Abdulrazaq, M.A. (2021) *Assessment of teachers' knowledge about first aid some Basrah City Schools*. Education, 15(75),26-4.
- Alshammari, K. O. (2021). *Assessment of knowledge, attitude, and practice about first aid among male school teachers in Hail city*. Journal of Family Medicine and Primary Care, 10(1), 138.
- Arlı, S. K., & Yildirim, Z. (2017). *The effects of basic first aid education on teachers' knowledge level: A pilot study*. International Journal of Caring Sciences, 10(2), 813.
- Αριθμ. 200/98. Προεδρικό Διάταγμα. http://www.pi-schools.gr/preschool_education/nomothesia/proedr_200_98.pdf
- Αριθ. Φ. 353.1./324/105657/Δ1. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (ΦΕΚ 1340/Β/16-10- 2002). <https://www.minedu.gov.gr/nipiagwgeio/mathites-nip/25295-10-11-16-ti-provlepetai-gia-tin-farmakeftiki-agogi-ton-mathiton-entos-sxolikoy-orariou-3>
- Austin, M., Crawford, R. & Armstrong, V. 2009. *First Aid Manual. 9th ed*. London: Dorling Kindersley

- Awad Allah, M., Salem, G., & Said, R. (2016). *Enhancement of Disaster Management and First Aid Rules for Primary School Teachers in Egypt*. Journal of High Institute of Public Health, 46(2), 61-68.
- Baser M., Coban S., Tasci S., Sungur Gonul., Bayat M. (2007) *Evaluating first aid knowledge and attitudes of sample of Turkish primary school teachers*. Journal of Emergency Nursing 33(5): 428-432.
- Βεσκούκη Γ., Τηγάνη Ξ., Θεοδωροπούλου Σ (2004) *Εκπαίδευση και Πρώτες Βοήθειες, Νοσηλευτική*, 43: 459-470.
- Campbell N.R., Ayala .X., Litrownik A.J., Slymen D.J., Zavala F., Elder J.P. (2001) *Evaluation of first aid and home safety program for Hispanic migrant adolescents*. American Journal of Preventive Medicine 20(4): 258-265.
- Γαλάνης, Π. (2009). Συστηματική ανασκόπηση και μετα-ανάλυση. Αρχ. Ελλ. Ιατρ, 26, 826-841.
- Γερμένης Τάσος. *Μαθήματα Πρώτων Βοηθειών. Για επαγγέλματα Υγείας*. 2nd ed. Εκδόσεις Βήτα medical arts, 1989:1-245.
- Davis, R. M., & Pless, B. (2001). BMJ bans “accidents”: Accidents are not unpredictable. *Bmj*, 322(7298), 1320-1321.
- Davison KK, Lawson CT. (2006) *Do attributes in the physical environment influence children’s physical activity? A review of literature*. Int J Behav Nutr Phys Act 3:19. doi:10.1186/1479-5868-3-19
- Dedoukou X, Spyridopoulos T, Kedikoglou S, Alexe DM, Dessypris N, Petridou E., (2004) *‘Incidence and risk factors of fall injuries among infants: a study in Greece.’ Arch Pediatr Adolesc Med*. 2004 Oct; 158(10):1002-6.
- Δημόπουλος Ι. Γεώργιος (2015). Εκτίμηση του επιπέδου των γνώσεων στις πρώτες βοήθειες και στην καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Dursun, A., Özsoylu, S., Emeklioğlu, B., & Akyıldız, B. N. (2018). *Evaluating the basic life support knowledge among schoolteachers: A cross-sectional survey in Kayseri, Turkey*. Turkish Journal of Pediatrics, 60(6).

- El Awady, S. M. S., Talaat, T., & Elderiny, S. N. *First Aid Training Program for Children Caregivers in Nursery.*
- Elsoud, M. S. A., Ahmed, H. A. H., Ahmed, A. M. A. W., & Farg, H. K. (2018). *Assessment knowledge of primary schools teachers about first aid at Ismailia City.*
- Eisenburger P., Safar P.(1999) *Life supporting first aid training of the public – review and recommendations.* Resuscitation 41:3-18.
- Eze, C. N., Ebuehi, O. M., Brigo, F., Otte, W. M., & Igwe, S. C. (2015). *Effect of health education on trainee teachers' knowledge, attitudes, and first aid management of epilepsy: An interventional study.* Seizure, 33, 46-53.
- Faris, S. H., Alzeyadi, S., & Athbi, H. A. (2019). *Assessment of Knowledge Regarding First Aid among Primary School Teachers.* Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology, 13(2).
- Ganfure, G., Ameya, G., Tamirat, A., Lencha, B., & Bikila, D. (2018). *First aid knowledge, attitude, practice, and associated factors among kindergarten teachers of Lideta sub-city Addis Ababa, Ethiopia.* PloS one, 13(3), e0194263.
- Ilha, A. G., Cogo, S. B., Ramos, T. K., Andolhe, R., Badke, M. R., & Colussi, G. (2021). *Educational actions on first aid for early childhood education teachers: a quasi-experimental study.* Revista da Escola de Enfermagem da USP, 55.
- Jacob, O. M., Goswami, A., Ahamed, F., Dubey, M., Goswami, K., & Gupta, N. (2018). *A training program on first aid and basic life support skills among teachers of a school in South Delhi: a feasibility assessment.* International Journal of Community Medicine and Public Health, 5(10), 4345.
- Jindal, A., Holla, R., Khan, N. K., Basak, S., Jaswanth, K., Radhakrishnan, J., ... & Kumar, A. (2020). *Are our teachers knowledgeable towards pre hospital emergency care: A study from South India.* Clinical Epidemiology and Global Health, 8(4), 1213-1216.
- Joseph, N., Narayanan, T., bin Zakaria, S., Nair, A. V., Belayutham, L., Subramanian, A. M., & Gopakumar, K. G. (2015). *Awareness, attitudes and practices of first aid among school teachers in Mangalore, south India.* Journal of primary health care, 7(4), 274-281

- Καραμπάτσου Δ, (2009) «Πρώτες Βοήθειες», Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο <http://www.firstaidtraining.gr> Ημερομηνία προσπέλασης 16/10/2021Δα
- Kaur, N., Kaur, S., & Kaur, M. (2017). *A descriptive study to assess the level of knowledge regarding the first aid management among school teachers in selected schools of District Mohali, Punjab*. J Health Med Inform, 8, 288.
- Κουγιουμτζόγλου Χ, (2006), «Πρώτες Βοήθειες γενικά Φαρμακείο Ζιθωνίας», Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://protesbohthies.blogspot.com>. Ημερομηνία προσπέλασης 16/10/2021
- Μάτζιου-Μεγαπάνου, Β. (2012). *Παιδιατρική Νοσηλευτική–Βασικές Αρχές στη Φροντίδα των Παιδιών*. Αθήνα, Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός Δημήτριος.
- Mahmoud, S. F. (2016). *Effect of First Aid Health Educational Intervention for Special Education School Teachers at Zagazig City*. Zagazig Nursing Journal, 12(2), 99-115.
- Μπαλτόπουλος, Γ. (2001). *Πρώτες Βοήθειες*. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης
- Mersal, F. A., & Aly, R. A. E. S. (2016). *Developing disaster management and first aid guidelines for school teachers in Cairo Egypt*. Journal of Nursing Education and Practice, 6(7), 41.
- Mohamad, S., Mohamad, A., & Ahmed, S. (2018). *First aid program for nursery school teachers*. IOSR Journal of Nursing and Health Science, 4, 01-09.
- Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., ... & Stewart, L. A. (2015). *Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement*. Systematic reviews, 4(1), 1.
- Mukaddes, Ö. R. S. *Learning Needs of Primary Schools Teachers about First Aid*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 29(3), 682-693.
- N. 1566. *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως*. Π.Δ. 35 (ΦΕΚ 11, τ. Α',4-2-91). https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2018/EPAL_N_1566_1985.pdf
Τελευταία ενημέρωση 18/10/2021.

- N. 614/77. *Φαρμακείο ατυχημάτων*. (ΦΕΚ 167 Α'/1977). <https://www.fast.edu.gr/docs/02-farmakeio-oximatwn-sxolikwn.pdf> Τελευταία ενημέρωση 16/10/21.
- N. 1894. Αθλητικά σχολεία στην Ελλάδα. *Νομοθετικό πλαίσιο των Τ.Α.Δ. από την ίδρυση τους έως σήμερα*. (ΦΕΚ 110, τ. Α', 27-8-90). paper 2_nomothetiko (elleda.gr) Τελευταία ενημέρωση 18/10/2021.
- Nolan P J, Soar J, Zideman A D, Biarentd D, Bossaert L Leo, Deakin C, Koster W R, Wyllie J, Bittiger B (2010): «*European Resuscitation Council Guidelines for 73*.
- Razeghi, S., Mohebbi, S. Z., Gholami, M., Mashayekhi, M., Maraghehpour, B., & Rahnama, E. (2019). *Effect of two educational interventions on primary school teachers' knowledge and self-reported practice regarding emergency management of traumatic dental injuries*. BMC oral health, 19(1), 1-8.
- Riedl, M., & Diaz-Sanchez, D. (2005). *Biology of diesel exhaust effects on respiratory function*. *Journal of Allergy and Clinical Immunology*, 115(2), 221-228.
- Resuscitation 2010, Section 1. *Executive summary», on behalf of the ERC Guidelines Writing Group*, Resuscitation 81
- Παπαδάτος Δ., Τερζίδης Α., Πετρίδου Ε. (2005). *Επιδημιολογικά δεδομένα τροχαίων ατυχημάτων σε παιδιά, εφήβους και νέους στην Ελλάδα*.
- Παπαδοπούλου Α. και Τσουμάκας Κ. (2000). *Οι παιδίατροι στον αγώνα για τη πρόληψη των ατυχημάτων*.
- Robertson, Leon S. (2015). *Injury Epidemiology: Fourth Edition*. Lulu Books.
- Salim, M. A. (2020). *Effectiveness of pediatric first aid training programme on managing pediatric injuries among pre-school teachers in Pemba Island* (Doctoral dissertation, The University of Dodoma).
- Sheps SB, Evans GD. *Epidemiology of school injuries: a 2-year experience in a municipal health department*. Pediatrics (1987) **79**:69–75.
- Σούκουλη Π. (2002), *Υγεία/ Πρώτες βοήθειες: Ξένα σώματα*, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.iatronet.gr

Stromberg, Joseph (2015). *"We don't say "plane accident." We shouldn't say "car accident" either". Vox.*

Σύρου, Ν., Ελευσινιώτης, Ι., Καλοκαιρινού, Α., & Σουρτζή, Π. (2013). *Διερεύνηση από σχολικό νοσηλευτή των γνώσεων, στάσεων και της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών για τη σχολική υγιεινή. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, 52(3), 333-346.*